

Pris Kr. 3:50

John Andersson

Blodsväldet
i
Spanien

FEDERATIVS

John Andersson

BLODSVÄLDET
I SPANIEN

FEDERATIVS FÖRLAG ~ STOCKHOLM

FÖRORD

Författaren till föreliggande bok, *John Andersson*, har under 15 år — 1938—1953 — varit generalsekreterare för Internationella Arbetarassociationen (IAA). Under den tid han verkade i denna egenskap, knöt han vittomfattande kontakter med de antifascistiska kämparna i Spanien. På hemliga vägar smugglades ur den blodsbesudlade spanska diktaturen många rapporter och annat belysande material om läget i detta land. Härigenom kunde John Andersson på grundval av absolut tillförlitligt material följa den oerhört hårda och offerkrävande kampen mot den spanska fascismen. Allt material, värdefullt i och för sig, kunde han komplettera genom en mångfald personliga sammanträffanden med representanter från de hjältemodigt stridande arbetarnas organisationer i Spanien.

Författaren är därigenom utan tvivel den mest initierade när det gäller arbetarnas, särskilt då de syndikalistiska kämparnas insatser i kampen mot den fascistiska diktaturen. Utöver det direkta materialet och de personliga erfarenheterna har till hans förfogande stått mängder av organisatoriska dokument.

Förvisso är det fruktansvärda detaljer som härmed blottas om det spanska blodsväldet. På grund av ämnets natur och författarens djupa, personliga engagemang förutom hans kompromisslösa ställningstagande

och egen energiska kamp mot fascismen formar sig boken till en klar stridsskrift mot Francos tyranniska välde. Syftet är också lika klart, att alla fria människor ska informeras om vad som försiggår mot frihetskämparna och mana till ansträngningar att stävja den ohyggliga terrorn i Spanien utövad av vettlösa fascisthorder under påvegunstlingen Francos ledning.

Federativs Förlag.

Kampen i Spanien 1936 – 1939

Under tiden mellan de båda världskrigen pressade sig de fascistiska och nazistiska rörelserna fram; de lade allt större områden under sina stövelbeklädda fötter. Utan nämnvärt motstånd erövrades Italien 1922 av Mussolini och hans fascister, 1933 erövrades Tyskland av Hitler, där nazisterna tog den statliga makten och 1934 var det Österrikes tur att undertryckas av den segrande fascismen.

De fascistiska planerna var utan tvivel att fortsätta sin erövringspolitik. Land efter land skulle så småningom läggas under den fascistiska och nazistiska blods- och terrorpolitiken. Francos fascistiska kupp 1936 var således inte en isolerad företeelse; det var en klar delaktion i fascismens internationella försök att erövra världsherraväldet. Men det var inte uteslutande en fascistisk-nazistisk aktion; den hade även en kapitalistisk karaktär: kapitalismen behövde nämligen den fascistiska diktaturen som hjälp i sina strävanden att krossa arbetarrörelsen och förhindra socialismens seger.

Den 18 juli 1936 igångsatte Franco och hans fascistiska anhängare sin kupp. Han hade hjälp av marockanska soldater, men även bortåt 80 procent av Spaniens militära styrkor ställde sig på hans sida.

Stora delar av Spanien erövrades hastigt av fascisterna. Folket undertrycktes med blodiga och brutala medel.

Franco och hans anhängare reste sig mot den då sittande republikanska regeringen. Den statliga makten visade vid det tillfället att den saknade kraft till motstånd och uppträdde förövrigt ganska förvirrad inför det fascistiska angreppet.

Men det spanska folket, framförallt dess arbetarrörelse, var mera handlingskraftigt. Arbetarna böjde sig inte såsom förut skett i Italien, Tyskland och Österrike. De reste genast ett synnerligen aktivt motstånd och den 19 juli, dagen efter det Franco satt igång sin kupp, gick Spaniens arbetare till motattack.

En av orsakerna till att denna motattack kom så hastigt och verkningsfullt var utan tvivel den, att medlemmarna inom den spanska arbetarrörelsen fostrats på ett helt annat sätt än i de flesta andra länder. Principen om självbestämmanderätt och självverksamhet har varit grundmurad inom spansk arbetarrörelse, alltsedan första arbetareinternationalens dagar. I Spanien hade arbetarna fått vänja sig att självständigt besluta och handla utan att först invänta order från organisatoriska centrum. Så skedde även vid Francos kupp. Arbetarna handlade omedelbart och gick till motattack. Nerifrån och uppåt uppbyggdes motståndet mot Franco och hans fascistiska planer.

Den stora syndikalistiska organisationen, Confederacion Nacional del Trabajo — CNT — och dess medlemmar, gick i spetsen för motståndskampen, men även andra riktningar deltog i densamma. Det var socialdemokrater, den reformistiska landsorganisationen,

UGT:s medlemmar, det var republikanska grupper m.fl. En kampgemenskap gjorde sig gällande mellan dem, även om vissa motsättningar fortfarande rådde mellan de olika riktningarna. För dagen gällde det att gemensamt söka förhindra och krossa den hotande fascistismen.

Samtidigt pågick en socialistisk omdaningsprocess. Arbetarna och dess fackliga organisationer övertog arbetsplatserna. Produktionslivet upprätthölls — men efter socialistiska linjer. Det beräknades att cirka 80 procent av produktionen, inom de områden av Spanien, som arbetarna behärskade, upprätthölls av de fackliga organisationerna och dess medlemmar.

Allt såg lovande ut trots att produktionen i stor utsträckning måste inriktas på vapentillverkning för striderna mot fascisterna. Mycket värdeskapande arbete måste därigenom tyvärr skjutas åt sidan. Ett intressant socialistiskt experiment hade påbörjats.

Det blev en treårig mycket svår kamp. Den krävde många offer, många liv. Kampen blev hård, inte minst därför att Hitler och Mussolini gav Franco stor militär- och ekonomisk hjälp. Det beräknades att de till Francos förfogande ställde reguljära trupper till ett antal av mellan 100.000 och 150.000 man. Dessutom mängder av krigsmaterial.

På förslag av den franska regeringen beslöts och tillämpades från slutet av 1936 den s.k. noninterventionspolitiken, vilken gick ut på att inte hjälpa eller ingripa till förmån för någon av de stridande grupperna i Spanien.

De demokratiska staterna upprätthöll noggrant denna nonintervention. De stoppade och förhindrade

all vapentillförsel till de kämpande arbetarna i Spanien, medan de nazistiska och fascistiska staterna på allt sätt, militärt och ekonomiskt, understödde Franco i hans hänsynslösa kamp mot det spanska folket. Samtidigt som diktaturerna sände massor av soldater och bemannat flyg till Franco-Spanien så gjorde de demokratiska staterna allt de kunde för att stoppa antifascistiska frivilliga, som förberedde sig på att resa till Spanien och delta i striden på arbetarnas sida.

Den internationella arbetarerörelsen visade även den sin maktlöshet. Den stod maktlös inte därför att metoder ej fanns med vars hjälp Francofascismen kunde hejdas; maktlös därför att viljan till handling saknades. En internationell bojkott och blockad mot Franco-Spanien, kraftigt och enligt genomförd av den organiserade arbetarklassen i alla länder, hade utan tvivel haft avsedd verkan.

De spanska arbetarna måste således med sina egna resurser kämpa ensamma. Likväl ville de inte ge upp sin strid. Situationen just då tecknades så illustrativt i ett tal som CNT:s dåvarande generalsekreterare, Mariano Vazquez, höll i Spanien: Han framhöll därvid bl.a.:

”Världsproletariatets maktlöshet och demokratiernas feghet, som är ett bedrövligt faktum, har försatt oss i en ytterst delikat situation i militärt avseende, ty utifrån har vi inget stöd att vänta. Situationen är delikat och svår, men ingenting mera. För oss återstår alltså att med de utvägar som ges söka hålla ut och bemästra situationen. Vi kommer att göra det! Som anarkosyndikalister, som revolutionärer, som antifascister, som försvarare av proletariatets intressen, som vänner till friheten och oberoendet — är vi alla först och

främst anarkosyndikalistiska soldater. Vår lösen är: motstånd! Det ges inget annat för oss i detta nu. Alla tänkbara krafter skall mobiliseras för motståndet. Varje by, varje berg, varje sten skall bli en barrikad som fienden först måste krossa och utplåna för att kunna erövra. Hela proletariatet skall ställas på fältfot. Alla industrier, som är överflödiga och umbärliga, kommer att läggas ned för att möjliggöra arbetarnas anslutning till våra stridskrafter och vårt försvar. Den ’femte kolonnen’ och alla ansatser till provokation skall krossas. Vi är beslutna att visa folket att vi för vår del — vi anarkosyndikalister — skall vara de främsta i anfall och de sista i återtåget. Ingenting kommer att avhålla oss från att göra vår plikt i denna historiska stund. Allt och alla för striden.”

Så långt Mariano Vazquez flammande appell och deklARATION. Mod fattades inte, en fast vilja till fortsatt kamp ej heller, men i längden kunde de ej motstå den oerhörda militära styrka och de massor av fruktansvärda vapen och flyg som Franco med Hitlers och Mussolinis hjälp hade till sitt förfogande. Arbetarnas nederlag avtecknade sig allt tydligare. Omedelbart efter årsskiftet 1938—1939 var nederlaget ett beklagligt faktum. Arbetarnas motstånd bröt samman. Allt det de byggt upp i socialistisk samhällsomdanande riktning spolierades. Fascismen kom till makten i Spanien.

En halv miljon spanjorer gick i landsflykt

Massor av de spanska frihetskämparna sökte i sista ögonblicket rädda sig från att drabbas av Francos hämndaktioner genom att gå i landsflykt. Närmare en

halv miljon välldde fram över Pyrenéernas höga och svårtillgängliga berg, över gränsen till Frankrike. Alla kom dock inte fram. Många stupade på grund av strapaterna, andra blev nedskjutna från fascistiska flygplan. Några tusental tog sig i småbåtar till Frankrikes afrikanska kolonier. Flykten understöddes förövrigt av de antifascistiska organisationerna, som, när nederlaget var ett ofrånkomligt faktum, ville rädda så många som möjligt av sina anhängare för framtida uppgifter i Spanien.

De flesta av dessa spanska flyktingar hamnade i franska koncentrationsläger, där de fick leva under utesla förhållanden och bevakades av svarta kolonialtrupper. Enligt officiella uppgifter inspärrades cirka 450.000 av dessa flyktingar i de många koncentrationslägren i Frankrike och dess kolonier. Andra levde illegalt i Frankrike, men jagades energiskt av den franska polisen.

Enligt en redogörelse under maj månad 1940 från den spanska frihetliga rörelsens generalråd i exilen uppges att "antalet spanska flyktingar, som nu gått under till följd av de abnorma och delvis fruktansvärda förhållandena i franska och afrikanska läger, i arbetskompanierna osv är 28.000. De flesta av våra kamrater befinner sig i dag i de s.k. arbetskompanierna, men deras ställning där är mer än usel. Hotet om att utlämnas till Franco svävar ständigt över dem, liksom också över dem som ännu är i interneringslägren. Häktingar hör till ordningen för dagen. Generalrådet har fullföljt målet att rädda så många som möjligt av vår rörelses medlemmar ur dessa förhållanden. Men möjligheterna har varit få".

Generalrådet meddelade vidare att de franska myndigheterna med stor energi sökt förhindra spanjorernas egen hjälpverksamhet till förmån för offren i koncentrations- och arbetslägren. Man var synnerligen förbittrad mot det "demokratiska" Frankrike och dess reaktionära behandling av flyktingarna.

Vid Hitlertruppernas inmarsch i Frankrike fick speciellt de spanska flyktingarna sitta emellan. En del sändes till arbetslägren i Tyskland, en del utlämnades till Franco-Spanien, medan en mycket stor del anslöt sig till de franska motståndstyrkorna. De spanska flyktingarna spelade förövrigt en stor roll inom motståndsrörelsen i Frankrike mot de nazistiska trupperna.

De spanjorer som sändes till Tyskland fick genomgå ohyggliga lidanden. Den spanska exiltidningen "Solidaridad Obrera" i Alger återgav senare, år 1945, en redogörelse hur det gick till beträffande en del spanska flyktingar som den 4 juni 1940 i Dunkerque föll i tyskarnas händer. Av redogörelsen framgick att dessa spanjorer tvingades att under brutala former marschera till Tyskland, där en spansktalande tysk officer hälsade dem välkomna som röda grisar, varefter de överfördes till arbetslägret: Gusen 2. Redan under marschen till Tyskland hade sjuka och gamla likviderats med nackskott, men nu började ett massmördande utan like. Fångarna måste bygga underjordiska lokaler för hemliga flygplansfabriker, varvid massor av spanjorer dödades genom ständigt återkommande olycksfall. De fångar som inte längre ansågs vara arbetsdugliga, transporterades till en särskild barack, där de fick en insprutning som dödade dem inom några minuter. "Solidaridad Obrera" tillägger att av de cirka 8.000 span-

ska antifascister som kom till arbetslägret, Gusen 2, överlevde endast 400.

Andra spanska flyktingar har varit inspärrade i Italien. En del i Freschetti-Alabrilägret och en del å Lipariöarna, Mussolinis beryktade koncentrationsläger för italienska antifascister.

Nämnas kan dessutom de spanska antifascister som hamnade i Odessa, Sovjet-Unionen, och inspärrades i fängelse. Därefter gick resan till olika läger. Först till Feodosia på Krim, sedan till tukthuset i Novosibirsk och slutligen till Karaganda. I mitten av augusti 1947 fanns fortfarande i koncentrationslägret nr 99 i Karaganda, cirka 70 antifascistiska spanjorer. Deras vidare öden är okända.

Trots dessa ohyggliga lidanden, trots dessa många offer, har de i landsflykten vistande spanska antifascisterna inte släppt taget. De har sina organisationer, exiltidningar, utger en myckenhet litteratur och utövar dessutom en omfattande hjälpverksamhet till förmån för de kämpande kamraterna i själva Spanien, där den underjordiska kampen aldrig avstannat.

Francos fruktansvärda hämnd omedelbart efter arbetarnas nederlag

Omedelbart efter fascismens seger i Spanien, igångsattes ett fullständigt utrotningskrig mot de aktiva antifascisterna och deras anhängare. Även många helt oskyldiga träffades av de omfattande fascistiska hämndaktionerna. Fängelser och koncentrationsläger överfylldes till bristningsgränsen och hundratusentals antifascistiska kämpar arkebuserades. Strömmar av

blod forsade som ett resultat av Francofascismens seger över det spanska folket.

Paristidningen "S I A" meddelade i juni 1939 att sedan februari månad samma år, enligt de uppgifter de spanska myndigheterna själva lämnat inte mindre än cirka 100.000 antifascister dödats. Samma månad återgav den engelska tidningen "Manchester Guardian" en statistik som omfattade de fascistiska militärdomstolarnas verksamhet i Katalonien under dagarna den 1—6 maj 1939. Tidningens statistik återges här nedan:

Maj	Anklagelser	Dödsdomar	Domar t. 30 års fängelse	Domar t. 15 års	Frikännanden
1	62	40	15	5	2
2	45	32	13	—	—
3	70	51	11	8	—
4	52	31	1	—	—
5	60	51	9	—	—
6	78	61	10	7	—

Som en liten belysande detalj angående dessa domar kan nämnas att den spanska tidningen "Correo Catala" i Barcelona, vilken refererade domsluten, bland annat omtalar att en sjuttonårig flicka, Pilar Ontuella, dömdes till 15 års fängelse sedan fem vittnen intygat att hon talat med medlemmar av *Den frihetliga ungdomsrörelsen*. Tidningen, som gillade domen, meddelade samtidigt att flickans mor utan dom och ransakan inspärrades i fängelse "såsom ansvarig för sin dotters moraliska förvildning". Ungefär samtidigt erhöll den syndikalistiska internationalens — I A A:s — sekretariat en vädjan om hjälp från Alicante i Spanien, vari bland annat meddelas "att fascisterna i sitt förföljelseraseri

våldför sig på kvinnor och ungdom, de torterar barnen för att få veta var anförvanten och vännen håller sig gömd". I vädjan framhölls vidare att "det som vi ser, hör och det man berättar för oss, fyller oss med fasa. Många arma människor blir vansinniga".

Från provinsen Gerona i Katalonien anlände under juni månad samma år en rapport vari meddelades att till och med "den 23 april hade ungefär trettio arkebuseringar ägt rum enbart i provinsens huvudstad, enligt officiella uppgifter. I verkligheten räknas antalet arkebuseringar till över 200. I fängelserna fanns den 23 april mellan 180 och 200 dödsdömda. Arkebuseringarna verkställs på kyrkogården. Den först arkebuserade i staden var kamrat Angosto, medlem av CNT och försäljare av "Solidaridad Obrera". Man har också arkebuserat historikern Carlos Rahola, en katalansk autonomist, och Armengel, ledare för den katalanska vänstern. Malaret, Vidal och Rovira, som även var medlemmar av denna organisation, har försvunnit. Hustrun till professor Balari har också dömts till döden. Det totala antalet häktade i staden Gerona uppgår till omkring 2.000 av en befolkning på 23.000. En kaféinnehavarinna har dömts till sex års straffarbete därför att hon tillåtit att i hennes lokal utdelades livsmedelspaket från Perpignan. Många häktade har förts till Barcelona och från största delen av dem saknas underrättelser."

Samma ohyggligheter gjorde sig gällande överallt i Spanien omedelbart efter fascismens seger. De exempel som anförts är således endast några få ur den mäktiga störtflod av ohyggliga våldshandlingar den segrande fascismen besudlade sig med och igångsatte endast som hämd för folkets antifascistiska motstånd.

Det tappra spanska folket böjde sig inte

Inom den internationella arbetarrörelsen var det säkerligen många som på allvar trodde att med Francos seger, fascismens blodiga hämnd, skulle motståndet vara krossat, uppgivet; att de antifascistiska krafterna skulle vara förintade, att kampen mot Francofascismen inte kunde fortsätta i Spanien.

Så blev emellertid icke förhållandet. Spanjorerna hade vänjts vid det illegala arbetet under tidigare diktaturperioder. Francos nu upprättade diktatur var icke den första. Motståndsrörelsen upporganiserades på nytt; kampen fortsatte, ehuru under andra former. Särskilt aktiv i detta avseende var den syndikalistiska Confederacion Nacional del Trabajo — CNT. Andra riktningar inom spansk folkrörelse byggde också upp illegala organisationer och i vissa avseenden har de olika riktningarna samarbetat med varandra i den antifascistiska kampen.

För CNT:s del fortsatte organisationsarbetet trots Francos seger. Helt naturligt inriktades då arbetet på att hjälpa fångarna och deras familjer. I ett upprop som spreds i Spanien framhåller CNT till sina medlemmar bland annat: "Vi alla känner till de svårigheter vi måste övervinna. Vi kommer att göra vår plikt att gå framåt utan att överge de kamrater som stupar på vår väg. Vi får inte glömma vår organisations första dygd: *Solidariteten*. Den bör tillämpas, men på ett sådant sätt att våra inspärrade kamrater inte uppfattar vår hjälp som en allmosa . . . Kamrater — vi alla som strävar efter friheten och den sociala rättvisan, vi har plikter att fylla. Var och en av oss måste göra vad

som tillkommer honom. Gör du ditt genom att i mån av möjlighet lämna bidrag till fångarna. I morgon kan det vara du som stupar!”

Små lokala grupper upporganiserades först. Dessa sökte sedermera kontakt med varandra för gemensamt motståndarbete. Därefter bildades syndikat (fackföreningar), lokala samarbetsorgan, distriktssammanslutningar och slutligen återuppbyggdes CNT. Och dess nationalkommitté höll i trådarna när det gällde de landsomfattande förbindelserna och den gemensamma organisatoriska verksamheten. Nationalkommittéernas livslängd blev som regel kortvarig. Dess organisationsarbete upptäcktes så småningom av den fascistiska polisen, dess ledamöter häktades och dömdes till mångåriga tukthusstraff, men nya kamrater trädde genast till för att fortsätta de fängslades arbete.

Illegala tidningar, manifest och upprop sändes ut och på många platser uppträdde beväpnade motståndsgrepp. Dessa utkämpade hårda och blodiga strider mot den fascistiska polisen och militären.

Naturligtvis var det inte tal om massorganisationer. Att bygga upp sådana är nästan omöjligt i ett diktaturland. En sådan blir lätt upptäckt av polisen. Där emot har små minoriteter uppehållit organisationsheterna. Massorna har intagit en sympatisk hållning till dem, ja, har följt parollerna och i många fall medverkat i aktionerna mot fascismen.

De i organisationsarbetet direkt engagerade militanterna är oböjliga. De har klart för sig den fruktansvärda risk som föreligger om den fascistiska polisen får tag på dem. Men likväl fortsätter de sin kamp mot förtrycket, för frihet och rättvisa. Deras moral, kamp-

anda och beslutsamhet illustreras måhända bäst av följande deklaration, som I A A:s sekretariat år 1944 erhöll från den illegalt arbetande organisationen i Spanien:

”För oss syndikalister är illegaliteten inget nytt. Den avskräcker oss icke. Vi har den gamla vanan att sinsemellan mötas utan att be om tillåtelse. Trots förtrycket växer vår rörelse. Människor, som önskar att göra karriär, har inte plats i våra led. Endast rebeller, människor som längtar efter frihet.”

Den frihetliga ungdomsrörelsen och dess medlemmar var naturligtvis utsatta för de mest brutala förföljelser. Dess organisation i Madrid exempelvis blev år 1940 upptäckt och cirka 50 av dess medlemmar häktades och misshandlades i inrikesministeriet. De inspärrades i fängelserna Yserias och San Rita i Madrid. Inom dessa bildade de fängslade aktionscentraler, vilka stod i förbindelse med kamraterna i det fria. Sådana illegala förbindelser mellan fångna och fria motståndskämpar har upprätthållits under hela Francoperioden.

I början av år 1945 fick I A A:s sekretariat en utsmugglad rapport från CNT angående en ny terrorvåg som påbörjades i slutet av 1944. I rapporten meddelades ”att först häktades massor av republikaner, i vilkas kretsar en polisagent insmugglat sig. Sedan kom turen till socialisterna och sist till CNT. I Katalonien häktades under två eller tre nätter cirka 200 kamrater. Sedan kom turen till andra CNT:s regioner. I Madrid föll hela nationalkommittén samt ungdomarnas och anarkistiska federationens — FAI — nationalkommittéer på nytt i polisens händer”.

Men den illegala rörelsen fortsatte verksamheten. I

juli 1945 kunde nationell konferens hållas, vilken dock följdes av en fruktansvärd terrorvåg över hela landet. Därvid häktades även den nya nationalkommittén.

I ovan nämnda rapport meddelades även att distriktkommittéernas medlemmar för Aragonien, Katalonien, Centrum, Andalusien och Levanten även häktats. Det omtalades vidare att massor av kamrater inspärats, att alla hotas med dödsbringande åtgärder från den händigirige Francos sida. C N T:s illegala tidning i Barcelona, "Solidaridad Obrera", som då spreds i en upplaga av cirka 10.000 ex., blev även för tillfället stoppad. Tryckeriet, som framställde tidningen, hade upptäckts.

I rapporten framhölls vidare att denna fruktansvärda förföljelse helt naturligt förorsakat rörelsen stor skada. De ville inte förneka detta, men förklarar:

"Tro inte ett ögonblick att rörelsen krossats eller att dess medlemmar tvingats på knä. Nej och åter nej! De kämpar med bibehållen energi vidare. Kämparnas moral är trots allt utmärkt. C N T och dess folk kämpar mot kapitalismen, klerikalismen och militarismen — som alltid. Folket torteras och spärras in i fängelserna som förr. Men vår frihetsvilja går inte att fängsla. Våra ideal lever! Vi måste arbeta för segern, vi måste segra. Vi har rätten på vår sida. Vi har vår kampanda, vårt revolutionära samvete. Ingen kommer att lämna våra led. Liksom den 19 juli 1936 säger C N T till sina fiender: Här står vi, och vi kommer att kämpa till sista man, till sista patronen.

Leve friheten! Leve C N T!"

Sådan är andan, sådan är den revolutionära viljan bland de spanska arbetarna. De kämpar under oerhörda

svårigheter men likväl ger de inte upp striden, fortsätter med den energi och kraft som är dem möjlig.

I en annan rapport som I A A:s sekretariat erhöll i slutet av maj 1946 omtalas att "efter den förföljelsevåg som för några få veckor sedan ledde till häktningen av cirka 500 syndikalister i Andalusien har Francofascismen riktat ett nytt våldsamt slag mot den underjordiska syndikalistiska rörelsen i Spanien. På samma sätt som sommaren 1945, har på nytt nära en hel nationalkommitté fallit i fascisternas händer. Samtidigt meddelades i rapporten att de nu mottagit detaljer rörande Pablo Velasco, Nordspaniens delegat i C N T:s nationalkommitté. Denne kamrat mördades i mitten av april på landsvägen mellan Bilbao och Santo Domingo av de fascistiska poliser som eskorterade honom. I fängelset i Bilbao hade Velasco torterats fruktansvärt. Polisen ville att han skulle förråda organisationsadresser. Men det var förgäves. Kamrat Velasco teg, och mördades.

Dagligt liv i Spanien 1946

De organisatoriska rapporterna från Spanien har mycket att förtälja. Följande kan återges:

"I Madrid har häktats 21 studenter på grund av antifascistisk verksamhet."

"I de baskiska provinserna häktades nyss en grupp ledande socialdemokrater på 8 personer."

"Två partisaner kom nyss från Guadarramabergen till Madrid för att där sammanträffa med en underjordisk grupp. Polisen upptäckte dem. Det kom till

skottlossning och en av partisanerna dödades. Den andra sårades.”

”I Bilbao har genom bombkastning förstörts den staty som francoregimen rest åt fascistgeneralen Mola.”

”I provinsen Avila sammanstötte civilgardet med en trupp partisaner som genomförde en aktion mot en större gård. En polis och en partisan dödades.”

”I provinsen Malaga kom det till skottlossning mellan civilgardet och en grupp partisaner. En gardist dödades.”

”I Barcelona har två kvinnor, Benedita Gonzalez och Carmen Cuso, dödsdömts för statsfientlig verksamhet. En grupp av fyra kvinnor har anklagats för samma ’brott’. En av dem måste förflyttas till sjukhus på grund av brott på huvudskålen, förorsakat av polismisshandling.”

”På nytt häktade blev i Madrid de nyligen villkorligt frigivna Cipriano Mera, syndikalistisk byggnadsarbetare och överste i folkarmén och J. Maurin, en av P O U M:s ledare.”

”Strejkrörelserna i den katalanska textilstaden Martaro utvecklade sig till en allmän generalstrejk som protest mot försörjningspolitiken och prisstegringen. Strejken utbredde sig till hela Katalonien. Framförallt har det strejkats i Badalona, Sabadell, Igualada och Tarrassa. Lönekrav har uppställts, och befolkningen protesterar allmänt mot de höga priserna.”

”I provinserna Huesca och Murica har ett flertal personer häktats för underjordisk verksamhet. I Huescaprovinzen upptäcktes flera underjordiska tidningar. I Murcia säger sig polisen ha avslöjat en stor hemlig organisation.”

”Motståndsgруппerna genomför en omfattande sabotageverksamhet. I gruvdistriktet Mieres stoppades således gruvan Poca Cosa och i gruvan Baltasar minskades produktionen med 500 ton kol per dag. Även i Sama de Langreo- och Oviedo-distrikten har produktionen i gruvorna minskats på motsvarande sätt. Detsamma gäller större industriella företag i denna provins, framförallt firmorna Euskalduna, Vasconia och Echeandia, där produktionen nedgick med 30 procent.”

”Fruktansvärda terroråtgärder har tillgripits mot de antifascistiska fångarna i Jaën, där hade internerna revolterat mot fångelse regimen. Men myteriet slogs ner och 16 fångar arkebuserades medan de övriga tvingades att bevista avrättningen.”

”I Carabanchelfängelset har cirka 400 politiska fångar under fyra dagar genomfört en hungerstrejk som protest mot brutala disciplinäråtgärder. En grupp fångar hade isolerats i små celler och hänsynslöst pryglats av vakterna.”

”Från Tarrassa i Katalonien meddelas att fruktansvärd misshandel förekommit i det lokala fångelse t. Offren är de fångar som häktats för sex månader sedan efter ett bombattentat som förstörde polishuset. Fångarna har ännu inte ställts inför någon domstol. Sex kvinnor bland de anhållna förvaras i mörka celler.”

”I Ondarreta-fängelset i San Sebastian har fångar fruktansvärt torterats. Såsom skyldiga utpekats fångelsefunktionärerna Juan Rivero och Santiago Perron.

Ovanstående detaljer ur organisationsrapporterna 1946 kan kompletteras med nedanstående notiser samma år i den spanska pressen:

”I Zaragoza har polisen upptäckt en underjordisk

antifascistisk militärorganisation. Flera framstående medlemmar i denna häktades. Detta är andra aktionen mot denna grupp. För någon månad sedan häktades en rad personer tillhörande samma hemliga organisation.”

”Efter att ha dömts av militärdomstolen har i La-Coruña republikanen Manuel Alvarez Novos avrätats.”

”I militärförvaltningens byggnad vid Plaza Colon i Barcelona har en bomb exploderat. Den anställde stor materiell skada och dödade en person. I ett palats på Paseo de Gracia har även en bomb exploderat. Huset tillhör en fabrikant.”

”Madridpolisen har genomfört stora aktioner mot personer som kan misstänkas vara ansvariga för utgivande av illegala motståndstidningar. Enligt officiella uppgifter har under den sista tiden icke mindre än 75 olika underjordiska publikationer upptäckts vara i cirkulation. Dessutom utkommer mängder av flygblad och manifest som sprids i hela landet.”

Ohyggliga fängelseförhållanden

C N T:s illegala distriktskommitté i Central-Spanien utsmugglade år 1947 en rapport till I A A och den utländska syndikalistiska pressen, angående fängelseförhållandena i Guadalajara-fängelset och i tukthuset i Ocaña. Beträffande det först nämnda fängelset sägs bland annat i rapporten:

”Här befinner sig ungefär 300 man, av vilka 50 är fascister eller okontrollbara kriminella fångar. Dessa och fängelsets personal samverkar för att göra livet

omöjligt för de politiska fångarna, som de underkastar en järnhård disciplin.

De politiska fångarna lever under en regim av permanent isolering. I sovrummen isoleras de som betraktas vara relativt farliga, och i celler de som anses vara störande för fängelse regimen, dvs. enligt vakternas eller fascisternas uppfattning. Bägge två kategorierna får gå ut på gården under en timme men alltid under direkt övervakning.

Matlagningen sker på grundval av ”fullkomligt rent” majsmjöl, även kolvarna är nämligen malda! Därtill finns örter med mask. Denna mat är bitter som galla och framkallar äckel vid bara påseendet. Alla svälter så fruktansvärt att en del fångar inte drar sig för att leta efter ätbart i soptunnorna, efter skal eller annat som kastats dit av fångar som får privat mat. Det är förövrigt ytterst få som får privat mat.

Brevväxlingen är strängt övervakad. I fall att en fånge ber sin familj om mat eller annan hjälp rivs brevet sönder. Man säger till fångarna att familjerna måste instrueras i den riktningen att allt är bra och att någon hjälp inte behövs.

I sjukstugan finns inga medikamenter alls; fängelseläkaren kommer endast hit för att inkassera pengar. Under tiden ligger massor av fångar på sina britsar utan att kunna röra på sig på grund av anemi och fullkomlig utsultenhet.”

Beträffande tukthuset i Ocaña sägs i rapporten att ”på grund av den revoltstämning som förekommit i fängelset Alcala de Henares blev många kamrater tillhörande olika organisationer flyttade hit. Tukthusets direktör, Jeronimo Toca, mottog dem med följande

ord: 'Alltså ni är rebellerna från Alcalá? Nå, här skall ni behandlas efter förtjänst.' Och så blev det också. Hela personalen samarbetade i denna anda. Fångarna hölls först 40 dagar helt avstängda från yttervärlden. De fick inte ens mat eller tvättade kläder som deras familjer sänt dem. Detta betydde att de dömdes till permanent svält, behandlades som vilda djur samt förnedrades omänskligt. De fick prygel, fick stå med uppsträckta händer och sjunga "Cara al sol — en fascisthymn — eller skrika Franco, Franco, Franco . . ."

I en annan rapport angående förhållandena på tukthuset i Ocaña meddelas att "fångarna satt igång med en omfattande bildningsverksamhet och anskaffat böcker, papper, pennor m.m. Fängelsets direktör samlade emellertid samtliga politiska fångar på gården, skymfades dem brutalt och lät genomföra undersökningar i en del celler där allt papper, pennor och böcker beslagtogs. De fångar, i vars celler materialet funnits, inspärades i straffceller och pryglades fruktansvärt. För att hindra ett återupptagande av studieverksamheten dekreterades att fångarna hela dagen, utan hänsyn till väderleken, skulle uppehålla sig på fängelsegården, där dock ordnandet av kurser m.m. förhindrades av vakterna. Dessutom fick alla fångar skrivförbud och fick inte meddela sig med sina anhöriga."

Något senare meddelades i CNT:s illegala bulletin i Spanien att "alla fängelser är överfyllda och i byggnader som varit avsedda för 40 och 60 fångar inhysas i dag 160 respektive 300 personer. I cellerna måste 4 à 5 fångar dela ett utrymme på 2x4 meter. Detta betyder att Spaniens fångantal i dag måste var 5 à 6 gånger så stort som under s.k. normala tider. Under åren 1939—

1945 var förhållandet ännu värre. Då inhystes i stället för 160 och 300 man, mellan 600 och 1.200 i de ovan nämnda byggnadsdelarna och i cellerna 17 i stället för 4—5 stycken."

Majstrejkerna 1947

Dagarna efter 1 maj 1947 meddelades i världspressen att omfattande strejk igångsatts i Nordspanien, vilket skett i samband med 1 maj. Händelseförloppet var enligt senare inkomna rapporter från den illegala rörelsen i Spanien följande:

Den 30 april delade den baskiska motståndsrörelsen ut ett manifest av nedanstående lydelse:

"Till det baskiska folket, inför 1 maj.

Detta är ett minnesvärt datum för den arbetande befolkningen. Under denna stora dag var det brukligt att arbetarna gentemot regeringarna demonstrerade för sina krav, de visade sin fackliga makt och gick in för sina rättigheter.

Tiderna har försämrats, fruktansvärd orättvisa härskar. Spanien lider under en terrorvåg, som förtrycker alla arbetarnas strävanden och förstör alla uttryck för den mest elementära mänskliga känslan — friheten.

Baskiska motståndsrörelsen vänder sig till dig och uppfordrar dig att utan reservationer, att med all energi delta i de förberedda demonstrationerna till arbetets ära samt mot den regim som har ansvaret för att Spanien förlorat republiken och vårt baskiska folk sina traditionella fri- och rättigheter.

Leve Republiken!

Leve Baskerlandet!

Leve Första Maj!"

I anslutning till den baskiska motståndsrörelsens manifest utsände de fackliga organisationerna CNT, UGT och SOV (Baskiska Arbetar-Solidariteten) följande paroll:

"För att fira Första Maj, arbetarnas festdag, skall arbetet vila hela dagen.

Det är alla arbetares plikt att delta i denna demonstration. Vi påminner er om att världen, i denna allvarliga och historiska stund, kommer att bedöma vårt anspråk på rättvisa efter den kraft som vi lägga in i vår egen proteströrelse. Det kan inte bli några represalier mot oss, när alla gemensamt går till aktion. Är folkets hjärta fast och beslutsamt, så kommer vi att segra. Framåt, arbetare! Friheten måste betraktas som högsta värde; begär den då! Kom ihåg hur det ser ut i edra hem! Bringa våra revolutionära idéer till uttryck genom en heroisk, rebellisk gest!"

Omedelbart efter utdelandet av dessa manifest dekreterade civilguvernören att alla företagare var förpliktade att omedelbart avskeda alla de arbetare som strejkar den Första Maj.

Trots detta utbröt strejken den Första Maj. Cirka 50.000 arbetare deltog i densamma. En mängd stora industriföretags produktion lamslogs totalt medan å andra håll 70 à 80 procent av industriarbetarna deltog.

Meningen var att strejken endast skulle pågå under Första Maj. Men den 2 maj utsände civilguvernören ett nytt dekret vari förklarades att alla strejkande var avskedade och om de på nytt ville börja arbeta måste de ansöka därom.

Civilguvernörens dekret följdes omedelbart av ett

nytt manifest från de fackliga organisationerna vari det bland annat hette:

"Till alla arbetare och den offentliga opinionen!

Vi hälsar med tillfredsställelse alla de arbetare som i går, den Första Maj, demonstrerat vilket storartat medborgarsinne som lever i det baskiska folket. Den beordrade generalstrejken slutade i går, men diktatorerna, som känner sig förnedrade och maktlösa inför vår seger, har gripit till vansinniga och despotiska represalier och på grund av en regeringsbestämmelse avskedat alla dem som gjort sin plikt såsom arbetare.

Initiativet ligger i våra händer. Vi kan inte låta ta det ifrån oss. Rättvisans och förnuftets sak är i detta ögonblick identisk med kampens. Vi kommer inte att ge efter!

Vår paroll är att ingen godkänner guvernörens order, att ingen underkastar sig hans befäl, att ingen söker om ny anställning hos sin firma! Vi har ingen anledning att be om nåd, det är de som måste göra det?

Vi uttrycker samtidigt önskan att de få arbetare som bildat ett undantag, och som arbetat majdagen, gottgör sin brist på kamratskap. Vi väntar att också de lämnar fabriker för att göra gemensam sak med de avskedade som har hela det baskiska folkets solidaritet.

Enhet, sammanhållning! Mod och fasthet hos alla!"

Kampen fortsatte. Genom radion sände civilguvernören oavbrutet ut nya order, vilka alla gick ut på att krossa strejkrörelsen. Den 4 maj dekreterade han exempelvis att alla villkorligt frigivna fångar som deltagit i strejken, skulle häktas. En stor del av befolkningen i städerna bestod av sådana "villkorligt frigivna" antifascister.

Den 5 maj följde den andra strejkvågen. Det kom till masshäktningar. Den 6 maj fortsatte strejken såsom generalstrejk. Även transportarbetarna, byggnadsarbetarna och bageriarbetarna strejkade. Armén ockuperade Bilbao, kulsprutor uppställdes överallt. Fängelserna fylldes med strejkande arbetare men även av arbetslösa som inte lytt order.

Den 12 maj återupptogs arbetet, sedan de fackliga organisationerna utsänt paroll därom. Myndigheterna återtog ej sina dekret, men företagen återanställde arbetarna, i de flesta fall utan att följa de order som givits i dekretet.

Den omfattande strejkrörelsen utgjorde en mäktig manifestation av de spanska arbetarna. Det var en glänsande solidarisk uppmarsch mot den fascistiska diktaturen. Men kampen medförde stora offer. Många inspärrades i fängelser och koncentrationsläger för sitt deltagande, medan andra deporterades till spanska Afrika.

Dock fortsatte kampen under andra former.

I detta sammanhang kan erinras om generalstrejken i Barcelona den 20 maj samma år. Orsaken till denna var närmast ett besök av Franco i Barcelona, de spanska syndikalisternas gamla högkvarter. Francos resor brukar noggrant förberedas för att undvika alla överraskningar, men i Barcelona var den syndikalistiska CNT också på sin vakt. Omedelbart före Francos ankomst spreds från CNT ett manifest med paroll om generalstrejk den 20 maj, den dag då Franco skulle anlända till Barcelona. I sin förvirring vidtog myndigheterna i allra sista ögonblicket en ganska betecknande motåtgärd som faktiskt var en kapitulation inför

CNT. Mycket tidigt på morgonen den 20 maj, innan arbetet skulle ha börjat, utsände fascistradion upprepade gånger en officiell förklaring enligt vilken dagen skulle firas såsom en nationell helgdag genom allmän arbetsro. Detta för att hedra Franco vid hans besök i Barcelona.

Men allt var så genomskinligt. För att försvaga CNT:s propaganda och aktion anslöt sig således fascisterna till generalstrejkparollen. Morgontidningarna offentliggjorde ävenledes fascisternas order om "allmän arbetsro". Faktiskt var staden dödyst när diktatorn, med sitt officiella följe, for genom de välbevakade huvudgatorna. Alla affärer, kaféer och biograflokaler var stängda. Ingen människa visade sig vid fönstren.

Dagarna innan Francos besök häktades flera tusen personer och anhållandena fortsatte efteråt. Någon propagandistisk framgång för fascisterna var Francos besök i Barcelona inte.

Fyra månaders förföljelser

I början av år 1947 sände CNT:s illegala Nationalkommitté ut ett manifest vari tillståndet ingående skildrades. Här framhålles:

"Fängelser och poliscentraler är fyllda av politiska fångar, och det råder inte skuggan av aktning för mänsklig värdighet, för folkets frihet, ingen garanti och intet skydd för fångarna. De lagliga rättsförfarandena med anklagade är totalt okända för allmänheten. Ingen kan finna någon trygghet hos någon som helst instans. Det räcker med en angivelse, en nyckfull rap-

port från någon fascist för att ens hem skall bli föremål för en nattlig razzia, för att bli anhållen och kvarhållen av polisen, misshandlad och torterad. Man blir psykiskt och fysiskt förintad och löper stor risk att få sluta sina dagar framför en polispatrulls gevärsmyrning.

Terrorn fortsätter. För att komma till makten har den spanska fascismen nödgats gå över en miljon människors lik. För att hålla sig kvar vid makten måste den varje dag ta nya offer. Detta är inte tomma ord; det är en blodig och tragisk verklighet. Hundratusentals illdåd har begåtts och av oss kontrollerats. För bara några dagar sedan piskades i Zaragozas provinsfängelse vår kamrat Muños i Aragoniens regionalkommitté till döds därför att han gjort motstånd vid anhållandet och inte velat låta sig bortföras i vad den fascistiska polisen kallar "diligenser". (Fångstransporter). Det är inte så länge sedan en kamrat i Andalusien, som inte uthärdade den tortyr han utsattes för och kände att han inte längre skulle kunna tåla bet sönder sin egen tunga för att bödlarna inte skulle få ett ord från honom.

Men det är inte endast dessa isolerade fall som vi kan framlägga som exempel. Förtrycket och terrorn har allmän karaktär och drabbar tusen och åter tusen människor ur alla politiska riktningar, alla som inte bär fascisternas uniform och ständigt ropar: Leve Franco.

Som ett ovedersägligt bevis lämnar vi här nedan några uppgifter om militanter ur CNT som häktats under tidrymden december 1946—mars 1947, alltså endast 4 månader.

I Andalusien: Medlemmarna av provinskommittéerna i Malago, Granada och Jaën jämte respektive lokalföreningar och över 500 medlemmar.

I Katalonien: En del av regionalkommittén, provinskommittén i Barcelona, lokalföreningen och över 50 medlemmar.

I Centro: (Mellersta Spanien med provinsen Kastilien) En del av provinskommittén och lokalkommittén i Madrid, provinskommittén i Ciudad Real, lokalkommittén i Puertollano samt några tiotal medlemmar.

I Asturien: Två brutala razzior med häktning av två regionalkommittéer, lokalföreningarna i Gijon och Avilès samt mer än hundra medlemmar.

I Aragonien: Regionalkommittén, provinskommittén och lokalföreningarna i Huesca samt distrikts- och lokalkommittéerna i Utrillas jämte mer än hundra medlemmar.

I provinsen Norte: (Baskerlandet och Biskayakusten) Provinskommittén i San Sebastian, regionalkommittén och mer än tjugofem medlemmar.

I Galicien: Regionalkommittén, provinskommittén i Pontevedra, lokalföreningarna i Vigo, Ferrol, Coruña och över 200 medlemmar.

På endast dessa månader har således 1.200 medlemmar inom CNT häktats och misshandlats utan att ha begått annat brott än att ha varit avgjorda motståndare till den terror som fascismen släppt lös över landet."

Nationalkommittén slutade sitt manifest med följande deklARATION och maning:

"Dessa åtgärder kan naturligtvis inte slå ned vårt mod eller försvaga vår tro och tillit till den slutliga

segern. Vi har lidit i många år under regimens förbrytelser; vi har lidit fysiskt och psykiskt under den mest fruktansvärda tortyr, men ingen kan böja vår vilja eller hindra oss från att höja vår röst mot orättvisor och barbari.

Men i denna kamp som vi för mot den terror som omger oss, behöver vi hjälp och bistånd från arbetarna i utlandet. Vi är beredda att offra allt och vi skall förstå att segra eller falla, då tiden är inne, med samma tappra värdighet hos dem som föredrar döden framför slaveriet. Våra krafter skall säkert bli så mycket större ju mera hjälp man lämnar oss.”

Elva f. d. medlemmar i CNT:s nationalkommitté dömdes till många års fängelsestraff

Under maj månad 1947 meddelades från CNT i Spanien att militärdomstolen i Alcala de Henares påbörjat en rättegång mot f.d. medlemmar av CNT:s nationalkommitté. Planerna var att få dem dömda till hårda straff, vilket framgår av nedanstående yrkanden från åklagaresidan:

Genaro Atienza Diaz	Dödsstraff
César Broto Villegas	”
Ramón Rufat Llop	”
Mariano Trapero Poza	”
Ramón Remacha Munez	”
Francisco Bajo Bueno	”
Julián Ortiz Mesa	”
Francisco Barranco Mayano	20 års tukthus
Antonio Pulido Garcia	20 ” ”
Migul López Garcia	20 ” ”

Palmira Calco Gutierrez 20 års tukthus.

Fullt så hårda straff blev de emellertid inte tilldömda. Det meddelades nämligen senare att två av de anklagade dömdes till 30 års fängelse, två till 20 år och de övriga, med undantag av en som blev frikänd, dömdes till straff varierande mellan 6 och 18 års fängelse. Den frikända var kvinnan Palmira Calco Gutierrez.

I samma rapport omtalades även att i Madrids kommunala laboratorium har 16 kvinnor häktats som anklagas för att ha insamlat pengar till fångar och skickat paket med livsmedel till fängelset i Alcala de Henares.

Det meddelades vidare att för en kort tid sedan anhölls många CNT-män i Madrid. Enligt inkomna uppgifter misshandlades de i säkerhetspolisens lokaler. Polisen sökte pressa dem på uppgifter rörande ett nytt hemligt plenum som CNT höll på att förbereda. ”Aragonien med huvudstaden Zaragoza är skådeplatsen för stora förföljelser och polisaktioner just nu. 14 CNT-män har häktats. CNT:s verksamhet är mycket kraftig inom distriktet”.

”Inom de baskiska provinserna tilltar den sociala oron på nytt. I staden Vergara genomfördes nyss en omfattande flygblads- och affischkampanj mot regimen. Polisen företog därpå en mängd husundersökningar och anhöll många personer, framförallt ungt folk. Spontana strejker utbryter även. Vid masugnarna i Vergara strejkade arbetarna i fyra dagar. Aktionen gällde arbetsvillkoren. I Eibar strejkade arbetarna vid tre större fabriker. Delstrejker och proteströrelser av olika slag har även förekommit i Bilbao, San Sebastian och La Coruña. Dessa riktade sig mot dyrtiden. På

Montjuichfästningen i Barcelona avrättades nyss Gines Caro och Alberto Reyes. I hela Katalonien har genomförts nya masshäktningar framförallt bland CNT:s folk. Hungerstrejker har iscensatts i fängelserna i Burgos och Ondarreta. I det förstnämnda fallet protesterade fångarna mot den dåliga maten, i andra fallet var det en solidaritetsaktion för en grupp politiska fångar som misshandlats av personalen. Oroligheter har även förekommit i fängelserna i Ondarreta, Burgos och Alcala de Henares. Kort därpå kom det även till sammanstötningar mellan fångarna och vakterna i Granada, Barcelona, Guadalajara och Puerto de Santa Maria.”

”I Madridfängelset genomförde för en tid sedan samtliga fångar en gripande hyllning för en kamrat, som arkebuserats, genom att vid uppställningen på gården, trots vakternas försök att hindra det, stanna tysta och orörliga på sina platser under en minut.”

Talande exempel som på ett ohyggligt sätt illustrerar den blodiga fascistiska terrorn i Spanien.

Blodsväldet fortsatte år 1948

Den ohyggliga terrorn fortsatte under år 1948. Till den syndikalistiska internationalen, I A A, anlände det året täta rapporter från Spanien. Alla talade de om organisationsarbetet, om förföljelser, om häktningar, om fängelseförhållanden och brutala domar. Och de genomandas alla av en okuvlig vilja att inte ge upp den hårda men nödvändiga kampen. Ur rapporterna skall endast återgivas korta fragment, men i sin korthet läm-

nar de dock en ohygglig bild av tillståndet i Spanien. Låt dessa rapporter tala!

”Förtrycket i Andalusien har inte upphört, trots den period av relativt lugn som följde på häktningarna under december 1947. I Sevilla företog polisen nya anhållanden och flera aktiva kamrater har måst fly undan förföljarna.”

”I Aragonien är förföljelserna hårda. Endast i Barbastro dödades två kamrater medan 100 anhöllos. Francopolisen beslagtog krigsmaterial tillhörande de antifascistiska grupperna.”

”I Galicien har en del kamrater häktats och överförts till Ocaña, där nästan alla i Madrid och många av de i Aragonien häktade kamraterna är inspärrade. Det är möjligt att denna anhopning av anarkosyndikaler tyder på att man förbereder en landsomfattande process mot dem. I Ocaña befinner sig även några dödsdömda, som väntar på avrättning.”

”Tryckeriet, där de illegala tidningarna 'Tierra y Libertad' och 'Juventud Libre' tryckts, har upptäckts och gått förlorat. I samband därmed häktades en del kamrater. Bland dem Juan Gomerz Casas, en ung arbetare, 27 år gammal. I hans hem i Madrid hittade polisen det här ovan nämnda tryckeriet samt en del frihetligt och antifascistiskt propagandamaterial. Han tog ensam ansvaret för allt som hittades i hans hem. Polisen förvandlade sedan hans hem till 'lockbete' och stannade där under flera dagar, under vilken tid kamratens hustru och barn kvarhölls. Hustrun tvingades att laga mat åt alla, och hela förrådet som fanns i det enkla arbetarhemmet åts upp. Till följd av moderns nervösa tillstånd insjuknade hennes lilla spädbarn. Fa-

miljens morfar, som kom på besök till huset, kvarhölls och häktades som gisslan.

Den 16 januari klockan halv 12 på natten hälsade en kamrat, Rafael Cayuela på hos Juan Gomez för att se vad som hänt denne, därför att han inte träffat honom på ett par dagar. Han häktades när han kom in genom dörren. Man fråntog honom en pistol, som han på grund av polisernas snabba ingripande inte kom i tillfälle att använda sig av. Polisen började att behandla honom med utstuderad brutalitet. Händerna bands på hans rygg med metalltråd varpå han pryglades utan misskund. Juan Gomez och Rafael Cayela fördes senare till specialbrigadens förhörssrum, vars personal består av falangister och civilgardister utan uniform. Rummet ligger i Vallehermosofängelset, ett ökänt näste. Under två veckor visste ingen vart de två kamraterna förts. Officiellt fick vänner och släktingar inget meddelande under denna tid. De kvarhölls i Vallehermoso i 20 dagar, under vilken tid de mest fruktansvärda tortyrmetoder kom till användning mot dem för att förmå dem att 'sjunga ut'. Deras uppförande var emellertid storartat. Inte det minsta förråddes och polisen kunde inte belasta dem med andra ting än vad som hittats vid anhållandet. Sedan satt de flera dagar i 'Säkerhetsdirektionens' fängelse där de 'förhördes' på nytt. Den 17 februari överfördes de till Ocaña-fängelset, där de för närvarande befinner sig."

"Till följd av vissa andra anhållanden i Madrid under januari månad, häktades i Guipuzooa, (Baskiska provinsen) några kvinnliga kamrater. En av dem var Martina Jerajuria. Hon häktades i sitt hem den 17 januari och anklagades för att hon härbergerat en del

kamrater på väg till utlandet. Hon kvarhölls under tre dagar i Ondarreta-fängelset, för att sedan transporteras till Vallehermoso, därefter till inrikesministeriets fängelse varifrån hon senare fördes till kvinnofängelset i Ventas, där hon nu sitter."

"Den andra av de häktade kvinnorna var Matildo Pajares de la Fuente. Hon är änkefru med sju söner, för vilka hon arbetade. Fem av dem var minderåriga som helt underhölls av henne. För att anhålla henne uppmobiliserades en stor polismakt. Inte mindre än nio poliser trädde i aktion. Den 25 januari, under natten, utsattes denna kvinna för ett överraskande anfall i sitt hem i Irun där hela familjen bodde. Hon misshandlades inför sina barns ögon. Hon fördes ur huset i sina nattkläder, fick inte tillstånd att klä sig. Klockan 4 på morgonen fördes hon till en adress som iakttagits på ett brev i hennes hem. Därpå gick färden till Madrid. Hon förhördes först i Vallehermosofängelset och sedan i inrikesministeriet. Nu sitter hon i kvinnofängelset i Ventas."

"CNT-medlemmen Gabriel Crus Simo har bortförts från Ocaña-fängelset där han befann sig. Tillsammans med andra kamrater har han förts till Zaragoza där han skall ställas inför rätta. Han anklagas för deltagande i den aragonska partisanrörelsen. Förtrycket i Aragonien har hårdnat alltmer. Polisen har i denna region genomfört en omfattande aktion på grund av vissa uppgifter den erhållit från en spion, som nu emellertid likviderats. Under denna razzia häktades, bland andra, Gonzalo Calleja de Lucas, 26 år gammal. Han anhölls på bangården i Carrasoosa. Han befann sig på platsen för att besöka sin familj. Inget material hittades på ho-

nom. Han anklagas för att tillhöra CNT i Aragonien. Hans misshandlades brutalt och transporterades till fängelset i Zaragoza, där han fortfarande befinner sig.”

”I Barbastrodistriktet har polisen genomfört en del husundersökningar och anhållanden med ödesdiga konsekvenser. När polisen, fullt beväpnad, gick till anfall mot en plats där partisanerna förskansat sig, ledda av en förrädare, som ställt sig till polisens förfogande, mottogs de så som de förtjänade det. Därvid stupade även förrädaren. Också någon kamrat miste livet.”

”Frihetlig Ungdoms organ i Barcelona, 'Ruta', har stoppats av polisen. Tryckeriet, där den illegala tidningen trycktes, har nämligen upptäckts.”

”Provinsdomstolens första avdelning i Barcelona har väckt åtal mot en grupp på fem unga arbetare som anklagas för att under jorden ha reorganiserat 'Frihetlig Ungdom' (Den anarkosyndikalistiska ungdomsrörelsen) i förstaden Puelbo Nuevo. Deras faktiska brott består i att ha inkasserat kontingenter. Åklagaren yrkar mot två av de anklagade 13 års fängelse, mot en 8 års och de tre andra 3 års fängelse.”

”Inför en militärdomstol i Madrid har pågått en rättegång mot 15 aktiva antifascister, som anklagades för propaganda mot den sittande regeringen. Två av de anklagade, Blanco och Esquivia, dömdes till 30 års fängelse, två frikändes och de övriga fick mellan 1 och 15 års fängelse.”

”I Cordobafängelset har under maj månad inspärats en större grupp antifascister som beskylls för att ha underhållit förbindelser med partisaner i bergen.”

”Ökad partisanverksamhet rapporteras från Gali-

cién, där i närheten av Toral de los Vados strider förekommit mellan partisaner och moriska trupper. Även i Cuencatrakten har förekommit upprepade sammanstötningar mellan partisaner och civilgardet.”

”I närheten av Huesca, Aragonien, överraskade civilgardet i samarbete med en grupp väpnade fascister en formation partisaner. Dessa lyckades emellertid fly. En civilgardist stupade.”

”En grupp soldater i Badajoz hade arresterats emedan de misstänktes för antifascistisk verksamhet. Soldaterna ifråga bröt sig ut ur fängelset, flydde och upptog kontakt med en partisangrupp i bergen. Den flyende gruppen överraskades dock av civilgardet varvid tre av soldaterna sköts ner.”

”I polishuset i Bilbao har en känd socialdemokrat, 45-årig Redondo, sökt ta livet av sig genom att hoppa ner från byggnadens högsta våning. Han skadades svårt och ligger nu på sjukhuset. Anledningen till den förtvivlade handlingen är att Redondo deprimerats av de tåta häktningar han varit utsatt för.”

”Svältregimen i Santanderfängelset har föranlett en kollektiv protest från de politiska fångarnas sida.”

”I Huelva har upptäckts ett litet illegalt tryckeri, vilket medförde anhållandet av 40 personer i vars ägo polisen hittat antifascistiskt propagandamaterial.”

I rapporterna under 1948 omtalas även att de spanska arbetarna sökt att genom spontana demonstrationer, delta i firandet av 1 maj. Således meddelades att i Barcelona anhölls ett 50-tal arbetare, som försökt åstadkomma demonstrationer på Ramblas och Paseo, två av stadens mest trafikerade gator. Anhållandena

har förorsakat stor oro i de fabriker där de häktade arbetar. Polisen fruktar oroligheter på arbetsplatserna.

Samtidigt meddelades att många gatutrafikanter anhållits även i Bilbao, Oviedo, San Sebastian och Madrid där det första maj kommit till partiella arbetsnedläggelser. I Madrid häktades dessutom en grupp kvinnor som utdelat ett oppositionellt flygblad.

Blodsvågen försätter att välla fram över Spanien

I början av år 1949 dömdes av domstolen i Ocaña, en av CNT:s f.d. generalsekreterare, Markos Nadal, till döden. Denne blev dock sedermera "benådad" till livstids fängelsestraff. Nadals medanklagade i samma rättegång fick även hårda straff, varierande mellan sex och trettio års fängelse. Omedelbart därefter, i en annan rättegång, dömdes följande: Nicolas Muiz till 30 års fängelse, German Horcajada till 30 år, Manuel Martines till 30 år, José Garcia Sanches till 12 år, Antonio Sanfaliz till 12 år och José Yanes till 17 månader.

En krigsrätt i Garellanofängelset i Bilbao fällde ungefär samtidigt hårda domar mot en stor grupp som anklagats för oppositionell verksamhet och organiserande av antifascistiska kampgrupper. Huvudpersonerna i processen var Mateo Obra Lucia och Saturnino Lopez. Mot dem yrkade åklagaren att de skulle dömas till döden flera gånger om. Det räckte inte för honom med en enkel dödsdom. Domslutet, som tillmötesgick åklagarens yrkande blev följande: Obra Lucia dömdes sju gånger till döden och Lopez åtta gånger. Dessutom

dömdes till döden: Manuel Fernandez Minon, medan Galardi och Brizaga fick 20 års fängelse vardera.

Fyra arbetare som förut dömts till döden arkebuserades den 17 februari 1949 å fästningen Montjuich i Barcelona. De av fascisterna mördade var följande: Angel Carrero, Pedro Valverde, Joaquin Puig och Numen Mestres.

De verkställda dödsdomarna kom som repressalie-åtgärd på grund av föregivet sabotage i Mora la Nueva, händelser som de avrättade inte hade det minsta med att göra eftersom de inträffade medan de avrättade satt i fängelse. Järnvägsolyckan i Mora la Nueva ansågs mycket väl kunna finna sin naturliga förklaring i det urusla tillstånd i vilket de spanska järnvägarna befinner sig på grund av den fascistiska administrationens försummelser och korrumpation. Detta besannades förövrigt sedermera av en förklaring, som avgavs av stationsföreståndaren i Gelida, vilken plats ligger på den järnvägssträcka där olyckan inträffade. Hans förklaring löd:

"Det kan ju vara så att olyckan kan tillskrivas en terrorakt, men jag tvivlar på det. Jag har arbetat på denna sträcka och vet att syllarna är alldeles ruttna och att det fattas massor av skruvar som ska hålla rälsen. Rälsen befinner sig även i ett så dåligt tillstånd att jag är böjd att tro på olycksfall och inte på ett attentat. För att endast ge ett exempel kan jag förklara att mellan stationen i Gelida och stationen i San Sadurn de Noya (7 kilometer) fattas mer än 2.000 skruvar. Om resenärerna visste i vilket tillstånd järnvägsspåren befinner sig skulle de inte resa på dessa linjer".

De avrättade hade suttit fängslade sedan hösten

1946, på grund av ett attentat de begått utanför tryckeriet för Barcelonatidningen "Solidaridad Nacional". Denna tidning är för övrigt de spanska syndikalisternas tidning "Solidaridad Obrera" (Arbetarsolidaritet) som fascisterna år 1939 stal från dem. De män som år 1946 protesterade mot denna stöld genom ett attentat, avrättades således för en järnvägsolycka som inträffade under februari månad 1949!

Samma dag som ovanstående fyra kamrater avrättades transporterades i två lastbilar 30 à 35 fångar från fängelset Carcel Modelo i Barcelona till Campo de la Bota där de arkebuserades. Den spanska pressen meddelade emellertid ingenting om detta massmord.

Under mars månad samma år mördades i Barcelona en annan antifascist. Det var Felix Perpinan, endast 22 år gammal. Han var särskilt verksam inom den anarkosyndikalistiska ungdomsrörelsen. I början av år 1947 föll han i Barcelona för första gången i händerna på polisen. Han inspärrades i polishusets källare men lyckades ta sig ut därifrån och tog sig över gränsen till Frankrike. Men han stannade inte i exilen utan återvände till Spanien igen. År 1949 häktades han på nytt av civilgardet i Sarria, en förstad till Barcelona. Efter en kort tid i fängelset Carcel Modelo fördes han till fästningen Montjuich i Barcelona. Under några veckor utsattes Perpinan för obeskrivlig tortyr. Det berättas att hela hans kropp och t.o.m. huvudet till slut var förvandlade till blödande köttmassor. Efter ett av "förhören" dog han.

Ur de organisatoriska rapporterna från Spanien under år 1949 kan nedanstående detaljer återgivas:

"De baskiska motståndsmännen har enligt meddelan-

den från San Sebastian gjort framgångsrika experiment med att avbryta fascistiska radioutsändningar, när ett budskap från Franco skulle utsändas. Den röst som avbröt utsändningen förklarade: "Här är den baskiska motståndsrörelsen. Vi är de som vi alltid varit och alltid kommer att bli". Sedan följde några kommentarer till läget i Francos Spanien. Fascismen angreps skarpt samt fördömde talaren dess förtryckande politik mot baskerna och allå iberiska folk.

Som vanligt svarade polisen på dessa händelser med masshäktningar på måfå i San Sebastian. Dessa åtgärder har dock endast gjort motståndsmännens gest populärare".

"Från Santander meddelas att nästan samtliga invånare i de asturiska byarna Panes och Potes häktats och anklagas för att ha hjälpt partisaner i traktens berg. Häktningar har redan flera gånger förekommit i dessa byar. Civilgardet har hittills aldrig vågat gå till bergen för att där ta upp spåren efter partisanerna, utan hämnas på byfolket i närheten."

"Inför militärdomstol i Madrid påbörjades under maj månad en process mot nedanstående antifascister: Carrero Garcia, Ponce Mulero, Mora Bustillo, Abadia Velazquez, Orihuela Caballero, Medialde Arenas, Cobos Pena, De La Cruz Dias, Gonzalez Alia och Lopes Tola. Alla dessa, däribland tre kvinnor, häktades år 1948 och anklagas nu för att ha arbetat för CNT:s illegala reorganisation. Männerna sitter i Ocañafängelset, kvinnorna i Ventasfängelset i Madrid. Åklagaren yrkar straff från sex till tjugo års fängelse."

"Från olika håll i Spanien meddelas om hårda strider mellan antifascister och den fascistiska polisen som har

hjälp av civilgardet. Den amerikanska pressbyrån Associated Press meddelade under maj månad att det kommit till häftiga strider mellan partisaner och civilgardet i staden Orenses omgivning. Dessa fortsatte senare inne i själva staden. Slaget pågick ett helt dygn. De två parterna använde pistoler, kulsprutegevär och bomber. Enligt de officiella rapporterna dödades fem man, däribland två civilgardister.”

”Två CNT-medlemmar, Justiniano Garcia och Pedro Acosta har av en militärdomstol i Zaragoza dömts till döden. De hade gripits som deltagare i en partisangrupp som opererade i Terrueltrakten. Enligt vad som meddelas har de båda kamraterna redan arkebuserats. En av dem, Garcia, hade redan förut dömts till döden på grund av händelser som inträffade under inbördeskriget. Vid det tillfället dock benådad. Senare inkopplades han i en straffbataljon, lyckades fly och anslöt sig till partisanerna.”

”I slutet av maj avspärrade civilgardet i Granada plötsligt ett hus vid Calle de la Paz och började omedelbart därefter beskjuta huset med gevärseld. Överfallet skedde därför att en granne förklarat att huset ”luktade hemligt möte”. Polisen möttes med kontraeld från husinnevärnarnas sida och måste därför rekvi-rera förstärkning. Under mer än en timma pågick striden. När ammunitionen var slut måste husinnevärnarna ge upp. Det var CNT-män. Av dem hade två stupat, de övriga häktades. Även polisen hade förluster. Själve kommandanten var svårt sårad. I huset fann polisen en del organisationsmaterial. Som ytterligare repressalie-åtgärd företogs masshäktningar av personer som misstänktes för att delta i CNT—FAI:s verksamhet. De

kastades i fängelse och misshandlades. Värst gick det Vicente Castillo Munez. Många kvinnor anhölls för det ”stora brottet” att vara hustrur till CNT-män och framförallt till sådana CNT-män som hunnit fly. Detta skedde även med Munez maka.”

”CNT-medlemmen José Lopez råkade tillsammans med en grupp andra syndikalister i eldstrid med en polisstyrka i Hospitalet, Barcelona. Han sårades och togs till fånga. En polisman dödades och flera sårades. Den sårade Lopez misshandlades svårt, transporterades sedan till ett sjukhus och efteråt till polishuset, där han i samband med nya förhör misshandlades. Nu befinner han sig i Modelo-fängelset. När som helst kommer han att ställas inför krigsrätt. Åklagaren yrkar på dödsstraff.”

”Under juli månad slutfördes en ny rättegång mot 11 kamrater som anklagades för att ha varit medlemmar av CNT:s nationalkommitté. Följande domar fälldes:

Juan Munez dömdes till 30 års fängelse; José Blanco 30 år; Luis Pintade 30 år; Severio Castellanos 30 år; José Diaz 20 år; Juan Morano 20 år; Emilia de Blanco (en kvinna) 10 år; Casimiro Rojo 10 år; Chozas 8 år och José Oter 4 år.”

”Den 30 oktober sammandrogs i Monfero (Coruña-provinsen) ett stort antal civilgardister, andra poliser och falangister för att genomföra en ”rensningaktion” i bergen. Den 31 oktober tågade denna styrka till bergen och lyckades där överraska en grupp motståndsmän som lades under eld och icke hann sätta sig till motvärn. Sju av motståndsmännen dödades. Deras namn är José Temblas Paz, Rudolfo Allegue, Antonio Lopez,

Josè Chao Ronco, Rogeliv Alfonso Carrol, Juan Freire och Juan Naveira.”

”CNT-medlemmen Josè Lopez, som sedan den 9 mars suttit fängslad i Barcelona, har den 16 november dömts till döden.”

”Från olika håll inrapporteras dödsdomar. I bergsdistriktet Llobregat anhölls den 11 november ett 100-tal antifascister, till största delen anslutna till CNT. Bland dem Josè Bartovillo, Josè Puertas och Juan Vilella. De anklagas för att ha haft kontakt med partisangrupper i trakten. I civilgardets kasern förhöordes de under tortyr. Den 14 november beslöt polisen att ”skjuta dem på flykt” och genomförde även detta fega men typiskt fascistiska nidingisdåd på Viladalandsvägen. Efteråt besköt civilgardisterna sina i träden upphängda uniformsrockar; senare påstås att de varit utsatta för regelrätt överfall av partisaner och därför tvingats att likvidera fångarna. På samma plats har tidigare mördats en äldre och en yngre arbetare. Den 15 november mördade ett gäng civilgardister kamrat Miguel Gito. I hela Llobregatdistriktet förekommer massanhållanden.”

”I Ocaña, söder om Madrid, avrättades i slutet av december följande fem syndikalister: Josè Sancho Garcia, bröderna Juan och Antonio Velasco, Basilio Luna och Juan Ortiz.”

”Den 7 december avrättades i Barcelona fem antifascister och den 14 i samma månad ytterligare tre. Men nya arkebuseringar planeras. Nyligen har följande fyra syndikalistiska motståndsmän dömts till döden: Josè Lopez Penedo, Manuel Sabate Llopart,

Saturnino Gulebras och Juan Buquets. De sitter nu inspärrade i Modelofängelset i Barcelona.”

”Just nu förbereder de fascistiska myndigheterna en ny stor process i Barcelona, heter det i en annan rapport. Inte mindre än 27 antifascistiska motståndskämpar, de flesta av dem syndikalister, därav tre kvinnor, kommer att ställas inför det fascistiska domarskranket. I denna process skall även två läkare stånda till ansvar. En av dem är en av Kataloniens mest framstående kirurger: Trias Pujol. Anklagelsen mot honom går ut på att han behandlat en av polisen sårad arbetare utan att förråda honom.”

”Den 24 december häktades i Concentaina, Levanten, den aktive syndikalisten Ramon Jorda, vilken var mycket uppskattad i Concentaina och Alcoy. Hans mor, som nedbröts av sonens häktning och svåra behandling, dog tre dagar senare av sorg. En person i Concentaina, som hållit kamrat Jorda dold i sitt hus någon tid, kallades till civilgadet. Då han väl kände till den fascistiska polisens förhörsmetoder och den brutalitet som därvid kommer till användning, begick han självmord i stället för att infinna sig till den sortens spanska blodhundar. Han slutade sina dagar genom att kasta sig framför ett framrusande tåg.”

”En strejkrörelse har försiggått i en av Barcelonas förstäder, vilken stimulerat den spanska underjordiska rörelsen till förnyad kamp. I förstaden Hospitalet gick 2.000 arbetare, mestadels kvinnor, i strejk. Det rörde sig om textilfabriken Trinxet där företagarna vägrat utbetala ett tillägg på 50 pesetas per månad som arbetarna på andra textilfabriker fått motta under de sista månaderna. Efter arbetsnedläggelsen avskedade firman

samtliga arbetare och anställda samt tillkallade polis-hjälp. Trots att de inte hade någon möjlighet att hålla möten och diskutera, var de strejkande arbetarnas solidaritet god. De fick även hjälp av de underjordiska organisationerna.”

Blodiga strider med många stupade i Andalusien

Vid årsskiftet 1949—1950 igångsattes en omfattande aktion i Andalusien mot syndikalistiska motståndsmän. Aktionen utfördes av civilgardister, väpnad polis och falangister. Syftet var att söka utrota en syndikalistisk guerillagrupp i bergen vid Ronda, vilken opererade där under ledning av den kände CNT-medlemmen Bernarbe Lopes. Inte mindre än 5.000 man slog en ring kring ett område mellan Medina—Sidonia och Alcala de los Gazules för att infånga syndikalisterna. Kampen blev mycket hård. Fyra och en halv timmes skottlossning pågick mellan de två styrkorna och styrkeläget var ungefär 100 mot 1 syndikalist. Bland de som stupade befann sig Bernarbe Lopes. Polisen mördade där-efter alla sårade syndikalister. Tillsammans bragte denna polis- och fascisthord 21 syndikalister om livet i denna blodiga drabbning. Men de sålde sina liv dyrt. Inte mindre än 30 civilgardister fick bita i gräset och 8 var svårt sårade när kampen var slut. Trots denna överväldigande övermakt lyckades en del av de syndikalistiska motståndsmännen bryta sig ur ringen och sätta sig i säkerhet, bland dem befann sig Lopes' 25-åriga son. Senare förlorade även han livet. Tillsammans med två andra andalusiska kamrater blev de i närheten av Zahara överfallna av civilgardister och

mördades, utan att ha kommit i tillfälle att försvara sig.

Den 9 februari 1950 arkebuserades 16 antifascistiska motståndsmän på Botoskjutfältet i Barcelona. Endast en officer och en präst fick vara närvarande som vittnen när exekutionen verkställdes.

Åter igen några detaljuppgifter från de organisatoriska rapporterna från Spanien:

”Kamraterna Manuel Sabater Llopart, S. Culebras och Juan Buquets befinner sig i fara att avrättas. Kamrat Cruz Navarro sitter i Zaragozafängelset, men ännu vet vi inte om dödsdomen mot honom ska verkställas.”

”Den 24 februari arkebuserades, tillsammans med CNT-medlemmen Saturnino Culebras, en av ungdomsrörelsens bästa krafter: Manuel Sabate, vilken var endast 24 år gammal. En kort tid före hans fysiljering stupade hans bror i kamp mot Francopolis.”

”En mängd CNT-medlemmar som suttit fängslade på olika sydspanska korrektionsanstalter har dragits samman i Sevilafängelset där det planeras för en rättegång. Det rör sig enligt hittills kända uppgifter om ett 70-tal kamrater från Malaga, Granada, Cordoba och Sevilla. De skall anklagas för sammansvärjning mot statens säkerhet. En del av dessa män har fått genomlida fruktansvärda kval. De har torterats enligt den fascistiska råhetens yttersta metoder. Sålunda har de fascistiska barbarerna slitit av dem fingernaglarna och i andra fall hängt upp dem i armarna och obarmhärtigt pryglat dem med grova läderremmar och spön. Med dylika barbarmetoder tror sig Franco kunna piska ur dem bekännelser eller medgivanden i önskad riktning.”

I slutet av mars det året utkom på nytt den syndika-

listiska tidningen "Solidaridad Obrera" i Barcelona. Den hade varit tyst i sex månader då fascisterna upp-
täckte tidningens tryckeri och en hel del kamrater om-
kring tidningen häktats. Nu utkom tidningen åter från
ett nytt, illegalt tryckeri. I dess första nummer skrevs
under rubriken: "På vår post igen", bland annat:

"Solidaridad Obrera" utkommer på nytt. Av kända
skäl tvangs vår tidning till tystnad under sex månader.
Sedan vi övervunnit svårigheterna återgår vi till kam-
pen.

Våra första rader må då riktas till de stupade, där-
näst till dem som lider i fängelserna för att de så hän-
givet kämpat för frihet och rättvisa. Djupt gripna ärar
vi de fallnas minne. Till de fängslade sänder vi våra
uppmuntrande ord.

CNT fortsätter fastare än någonsin den kamp de
stått på post för i årtionden, fortsätter striden mot ty-
ranniet. Vi svetsar samman våra led och samlar ny
kraft. Inget förtryck kan göra slut på CNT, en orga-
nisation med så djupa rötter bland alla arbetare, sär-
skilt i Katalonien. Vårt arbete består nu i en fullstän-
dig reorganisation. Vi måste förena våra ansträngningar
och fullfölja det som alltid varit vår egen verksamhet.
Erfarenheterna talar ett tydligt språk. Vi kan nu dra
klara slutsatser. Alla erfarenheter kulminerar i en enda
slutsats: endast arbetareklassen, kan med egna medel
göra slut på diktaturregimen. Det är därför nödvän-
digt att vår CNT intar den plats som tillkommer den.
Ingen får stanna utanför organisationen, och än en gång
säger vi att alla måste hjälpa till efter sin förmåga i det
gemensamma arbetet. Var och en må ha det gemen-
samma målet för ögonen: bekämpa fascismen! Vår linje

är klar. Ingen förvirring! Vi måste följa den klara kur-
sen. CNT får inte svika de förhoppningar folket
ställt på den, detta folk som lidit och lider så mycket,
detta folk som vi kämpar för."

Stolta, beslutsamma och modiga ord, uttalade med
ett ständigt hot om dödsstraff och mångåriga fängelse-
straff hängande över sig.

Generalstrejken i Barcelona 1951

Den viktigaste händelsen år 1951 var arbetaraktio-
nerna i Barcelona, i vilka även en del av studenterna
deltog. Aktionerna tog sina uttryck först i samband
med striderna för att söka pressa ned spårvägsavgif-
terna och sedan genom den mäktiga, spontana general-
strejken som omfattade cirka 300.000 strejkande. Ge-
nom denna aktion visade de spanska arbetarna värld-
den åter en gång att Francos fascistiska diktaturvälde
inte förmått krossa motståndsviljan hos detta folk. Det
var en hjältemodig manifestation som folket i Barce-
lona gav uttryck för.

En mängd korta flygblad delades ut i Barcelona i
samband med striden. Många av dem utsmugglades
över gränsen och en del hamnade hos IAA:s sekreta-
riat. Såsom belysande exempel för läget återgives här
nedan texten i några av dessa illegala flygblad. Ett av
dem hade följande lydelse:

"Barcelonabor! Män och kvinnor — ni som arbetar!

Kampen mot spårvägsbolaget håller på att ge
frukt. Håll ut och gå fram, stig inte på en enda spår-
vagn förrän biljettpriserna fastställts på samma sätt
som i Madrid.

Nåväl! Har ni också observerat den hållning som pressen i Barcelona intagit? Eftersom Barcelonapressen lever av folket i Barcelona måste den också försvara dess intressen. Varför tiger den?

Köp inte en enda Barcelonatidning fr.o.m. den 10 mars. Må spårvägsbolaget betala pressen.

För ett Spanien med likställighet för alla spanjorer!

Ned med den fega och underdåniga pressen i Barcelona!

Barcelonabo! Din värdighet över allt!

Gör fyra kopior av detta och vidarebefordra dem till dina vänner — som skall göra detsamma.”

Ett annat flygblad hade nedanstående betecknande innehåll:

”In Memoriam av Juan Moreno Ruiz, 5 år gammal.

Mördad av den spanska polisen. Den 1 dennes kl. 15 sårades denne pojke på Calle Valencia Marine. Han dog av ett skott i underlivet i Hospital Clinico kl. 14 den 2 dennes.

Barcelona, mars 1951.”

I ett flygblad som delades ut av studenter och arbetare utkastades följande paroll:

”Barcelonabor! Myndigheterna har gett spårvägsbolaget hela sitt stöd. De har ställt polisen under dessa utsugares kommando och gett den i uppdrag att med hård hand undertrycka vår protest.

Medborgare! Fortsätt aktionen utan vacklan! Stig inte på någon spårvagn förrän tarifferna satts ner. Försvara dig! Ta upp kampen mot själva polisen! Ned med utsugarna och deras medhjälpare!”

CNT:s lokalfederation i Barcelona sände ut ett illegalt upprop av följande lydelse:

”Barcelonas folk!

En enhällig aktion har brutit ut mot spårvägsbolaget som utsuger oss. Samma protest måste genomföras mot det politiska system som alltjämt bestämmer Spaniens öden.

CNT:s lokalfederation i Barcelona rekommenderar alla arbetare att med entusiasm genomföra generalstrejksordern av den 12 mars Mot dyrtiden — mot Francoterrorn!”

I ett annat flygblad som spreds av studenterna förekom följande passus:

”Vi vill göra slut på alla missbruk och orättvisor vars offer vi är. De tror att de kan behandla oss som vi vore ryssar och som om Spanien vore Sovjetunionen.”

På övriga håll i Spanien stod man inte alls likgiltig beträffande händelserna i Barcelona. I de baskiska provinserna exempelvis cirkulerade illegala flygblad som tillkännagav folkets solidaritet med de katalanska arbetarna. Ett av dessa flygblad hade denna lydelse:

”Basker! Folket i Barcelona demonstrerar med en storartad enighet. Katalanska folket reser sig mot den sociala orättvisan och mot det politiska förtrycket. Francos regering ljuger medvetet när den förklarar, att det katalanska folket dirigeras av Moskva. Detta påstående av regeringen är lögn. Bolsjevikerna har inte det minsta att göra med händelserna i Barcelona. Det är det katalanska folket som spontant genomförde en medborgerlig aktion mot dyrtiden, mot den administra-

tiva korrumpationen och mot regimens oduglighet. Francos regering medger sitt misslyckande. Vad betyder detta? Jo, detta är början till vår seger, detta är befrielsens gryning! Gör din anda beredd på kommande dagar, fyll ditt hjärta med glädje!

Vi är i kontakt med Barcelona. Vi upprätthåller aktiva förbindelser med det katalanska folket. Vi har meddelat katalanerna att baskerna står solidariska på deras sida.

Den 1 maj 1937 höjde det baskiska folket sin röst för att protestera mot Francoregimens förtryck. I dag bringar det katalanska folket sin frihetsvilja till uttryck som vi gjorde då. Låt oss visa dem att vi är vid deras sida.”

75 syndikalister inför krigsrätt i Sevilla

Den 14 december 1951 ställdes 75 syndikalister inför krigsrätt i Sevilla. Det var syndikalister som häktats i Sevilla och på många mindre orter i Andalusien samt i Extremadura. De anklagades för brott mot statens säkerhet, hjälp åt upprorsrörelser samt illegal organisatorisk verksamhet. Åklagaren yrkade flera dödsstraff samt fängelsestraff mellan 5 och 30 år.

Ur ett brev från Sevilla, vilket var infört i den syndikalistiska emigranttidningen CNT i Toulouse, kan en del detaljer anföras.

”Själva processen ägde rum den 14 december men utslaget har ännu ej meddelats. 75 syndikalister stod anklagade, bland dem sex kvinnor. Domstolen var sammansatt av en överste, som ordförande, och fyra kapten. En annan kapten fungerade som åklagare. Som

”försvarare” hade uttagits fyra officerare. ”Publiken” bildades av 30 fångar från provinsfängelset som transporterats dit, samt en grupp kriminalpolis.

Själva anklagelsen löd på underjordiskt organisationsarbete och hjälp åt partisaner. Denna hjälp uppgavs ha bestått i att medelst båtar evakuera av följarna hotade partisaner, som skulle forslas till Tanger. Enligt påstående hade sådana aktioner förekommit under åren 1949 och 1950. Under det sist nämnda året inträffade en sammanstötning i Algeciras, varvid två CNT-män sköts av polisen. En av dem var Tagua, de andalusiska syndikalisternas generalsekreterare.

Såsom inblandade i evakueringsförsöken utpekades av myndigheterna även CNT:s distriktskommittéer i Jerez de la Frontera och Cazalla de la Sierra. Efter massanhållandena förekom tortyr av alla fånar i civilgardets kasern ”El sacrificio”. Åklagaren klassificerade de åtalade i två grupper. Den ena beskylldes för att ha samverkat med ”rövare”. För dessa yrkade han på 6 till 10 års fängelse. Den andra gruppens medlemmar betecknades som ”banditer”, vilka enligt åklagaren skulle straffas med fängelse mellan 12 och 20 år. Även två dödsstraff yrkades.”

Senare meddelades att två av de 75 anklagade dömdes till döden medan de övriga fick mångåriga fängelsestraff.

30 motståndsmän inför militärdomstol i Barcelona

I slutet av januari 1952 kom en rapport från CNT:s regionalkommitté i Katalonien till IAA:s sekretariat, vari meddelas att 30 medlemmar av motståndsrörelsen

inom kort skulle rannsakas och dömas av en militärdomstol i Barcelona. Mot 11 av de anklagade hade åklagaren yrkat dödsstraff. Vi återger följande fakta:

”Flertalet av de anklagade har suttit fängslade i två år. Ingen har haft den minsta aning om när deras sak skulle tas upp. Så sent som den 10 januari i år var alla försvarsadvokaterna helt ovetande om datum för domstolsförhandlingarna, men den 19:e tillkännagav instruktionsdomaren för det permanenta specialtribunalet nr 1, major Avalos, att avgörandet var fattat. Därefter presenterade han sig för de anklagade och uppfordrade dem att omedelbart utse en advokat.

De anklagade anhöll om att på förhand få överlägga med sina försvarare, men detta förvägrades dem. I stället fick de välja sina advokater efter en lista som Avalos medförde. Samtliga namn på listan var okända för de anklagade. Han tillfogade att denna åtgärd hade vidtagits emedan krigsrätten skulle äga rum vad som än skedde. Det vill med andra ord säga att domstolsförhandlingar skulle hållas även om inga försvarsadvokater var närvarande. Från början var det 50 personer som stod anklagade i denna process, men en del har skilts från målet för att söka hindra att rättegången skulle väcka allt för stor uppmärksamhet. I ett fall gäller det anklagelsen mot doktor Trias Pujol, framstående kirurg, högt aktad inte endast i Barcelona utan i Spanien i övrigt. Han var även mycket gott känd i utlandet.

Tack vare den mycket omtalade lagen om banditism och terrorism är varje aktivitet mot Francoregimen på förhand dömd av militärdomstolarna. Dessa domstolar är för övrigt i ständig verksamhet. Detta är beviset

för att fascismen befinner sig i ett permanent krigstillstånd med Spaniens folk.”

Krigsdomstolen sammanträdde under dagarna den 6 och 7 februari för behandling av denna sak. I en ny rapport från CNT:s regionalkommitté i Barcelona omtalas att ”krigsdomstolen var samlad i militär guvernörens palats. Detsamma var omgärdat av en ovanligt kraftig militärbevakning. De anklagade ditfördes i tre fångvagnar, vilka åtföljdes av tre polislastbilar, försedda med automatgevär. Ingen, inte ens tjänstebilar, fick stanna på mindre avstånd än 800 meter från palatset. Närgränsande gator avpatrullerades av förstärkt polis, såväl civila som uniformklädda.

Vid ingången till salen, vilken befanns vara liten, fick kvinnorna lämna sina börsar, örhängen, ringar m.m. och männen till och med cigarettändare. Allt framlockat efter grundlig och noggrann kroppsvisitation.

Krigsdomstolen blev en fars, rena hånet. På sex timmar avklarades förhören av samtliga anklagade. Detta sedan man läst domarens protokoll över målet och sedan de 30 vittnena, som försvaret instämt, hade defilerat fram, fyra och fyra.

Man kan säga att domstolen egentligen var färdig med sin dom samma dag, den 6 februari kl. halv 8 på kvällen, då ordföranden uppsköt förhandlingarna till nästa dag. Icke ett ord sades angående den behandling, som de anklagade undergått vid uppehållet i polishögkvarteret. Inte ens försvarsadvokaterna vågade nämna om denna sak. Det enda man framhöll i polisrapporterna var sådant, som man med tortyr frampressat från de anklagade.”

I början av mars offentliggjordes domen. 11 av de anklagade hade dömts till döden. 18 av de övriga dömdes till fängelsestraff, varierande mellan 30 år och 6 månader. En frikändes. Sex av de dödsdömda "benådades" sedermera. De fick dödsstraffet omvandlat till 30 år och en dags fängelse. Den extra dagen betydde att ingen av de dömda kan benådas för "gott uppförande" i fängelset efter att ha avtjänat en del av strafftiden.

Enligt ett AP-telegram uppgav polisen att de fem som skulle avrättas kommer att föras ut till skjutbanan vid Bota utanför Barcelona och där skjutas. Polisen meddelade vidare att eftersom de dömdes av en krigsdomstol besparades de avrättning med strypjärn — ett medeltida tortyrinstrument som långsamt dras åt kring offrets hals. Denna avrättningsmetod användes för dödsdömda "civila" fångar.

De fem dödsdömda CNT-medlemmarna var: José Perez Pedrero, Jorge Pons Argilez, Santiago Mir Gruana, Pedro Adrover Font och Gines Urrea Pino.

De fem syndikalisterna mötte döden som hjältar

Omedelbart efter avrättningen av de fem dödsdömda erhöll IAA:s sekretariat från CNT i Spanien en skakande skildring om de dömdas sista stunder och avrättningen på morgonen den 14 mars 1952. Inför sina bödlar uppträdde samtliga med stor mänsklig värdighet och gick i döden med bekännelser till den frihetsidé, som fyllt deras liv med mening och innehåll. CNT:s skrivelse, daterad i Spanien den 15 mars var ett gripande dokument som talade om de dödsdömdas

mänskliga storhet ända in i det ögonblick då Francos mördarpluton med femtio gevärsskott ändade deras liv. I skrivelsen från CNT berättas:

"Torsdagen den 13 mars vid midnattstid fördes de fem kamraterna in i döds-kammaren. Av de fyra försvarsadvokaterna var endast tre närvarande, en civil advokat och två militära med kaptens grad. Dessutom befann sig vid detta klockslag i Modell-fängelset i Barcelona domaremyndigheterna och fängelseledningen. Fängelsepersonalen hade över hela linjen förstärkts med militär.

Det fanns utom ovan uppräknade representanter för Francoregimen även hundra konstaplar från "Politiskt Sociala Brigaden" närvarande. Det fanns inget som rättfärdigade deras närvaro. För alla initierade står det klart att deras närvaro utgjorde ett hån mot de män, vilka man velat framställa som mördare. Det fanns ingen av de närvarande som inte förstod att de där banditerna infunnit sig huvudsakligen av två orsaker, även om man inte kunde bli klok på vilken av dessa två orsaker för dem var den viktigaste. Det såg till och med ut som att var och en av dem fått order om att ägna sina timmar i fängelset för någon speciell uppgift. Medan några av dessa banditer oupphörligt smådade våra kamrater och försökte påminna dem om att det var de som hade arresterat och plågat dem, så lät de andra sina blickar vandra från den ena till andra för att notera varje litet ord eller rörelse.

De dödsdömda fick bära sina bojor ända in i sista ögonblicket. Det är ju klart, att vid ett sådant här tillfälle inte fattades präster och nunnor. De ansträngde sig av alla krafter med att få en av kamraterna att ge

efter under ett ögonblicks svaghet. Men de fick inte sin vilja fram, trots all deras iver, trots allt springande fram och tillbaka, än pratande med de dödsdömda och än anhållande om hjälp från fångvaktarna, ja, t.o.m. från advokaterna. Inte heller lyckades de med att få våra kamrater att bryta ut i ovärdiga tongångar mot dem, utan samtliga vägrade att begagna sig av deras tjänster på ett lugnt och värdigt sätt.

Då en präst var envis, svarade en av de dödsdömda honom så här: "Mitt samvete är fritt och fostrat i frihet och utgör för mig den bästa domare jag kan önska mig. Jag är övertygad om att jag lämnar detta liv såsom en uppriktig kämpe bland kämpar, som gett allt för morgondagens mänsklighet".

Kamrat Urrera vände sig till männen i Social-brigaden med dessa ord: "Jag måste dö av den enkla orsaken att jag är medlem av CNT. Er chef Quintela hade lovat att inte ge sig till tåls förrän han fått mig dömd till döden. Efter mig och efter oss kommer många, många andra kämpar att fortsätta att strida för den sak som jag och mina kamrater nu ger våra liv, för det spanska folkets frihet".

En annan kamrat sade lugnt och sansat:

"Nej, jag varken har eller skulle tillägna mig den minsta känsla av hat till er, ty något sådant skulle vara förnedrande för mig. Ni är helt enkelt okunniga och omedvetna verktyg för en regim, som genom sin orätt har bevisat sin brottslighet och neslighet. Ni är helt enkelt förhyrda och har inte den minsta aning om vad ordet "värdighet" betyder, och ni skulle också kunna göra mot edra mödrar vad ni gjort mot oss. Fängsla dem, piska dem, låta dem genomgå samma tortyr och

ni skulle låta döma dem till döden på samma sätt som oss. Sedan skulle ni på samma manér begabba och göra narr av dem bara därför att de som betalar er nu har befallt er att göra som ni nu gör med oss, vilket ni också skulle göra om det gällde edra mödrar."

Kamraterna anförtrorde helt lugnt en del ärenden som gällde deras familjer åt försvarsadvokaterna innan dessa lämnade Modellfängelset. En del av de närvarande tyckte rent av att deras lugn var oförklarligt.

Klockan var sex på morgonen. Dödsprocessionen anländer till stranden vid Camp de la Bota. De fem CNT-männen, domstolsmyndigheterna, fängelsemyndigheter, advokater, en stor poliseskort, mördarplutonen på 50 karabinjärer och representanterna från Socialbrigaden, vilken genom sin närvaro brann av önskan att för sista gången förolämpa våra kamrater. Liksom förut i fängelset kunde man här i olika ansikten läsa en inre men oerhört stark känsla av motvilja inför den nedrighet som förestod.

En kvart över 6 var mördandet över. Vid Camp de la Bota genomborrade femtio gevärskulor kamraterna och tystade deras hjältemodiga rop i blod:

"Skjut, men skjut oss i bröstet! Död åt Spaniens bödlar! Leve CNT och FAI! Leve friheten! Leve anarkismen!"

Till denna skakande redogörelse tillägger CNT i samband med sin rapport:

"Den omutliga oförvitligheten, som någon sade, hos dessa fem män, och som uppehöll densamma alltsedan deras tortyr började och ända tills deras liv utsläcktes den där blodiga morgongryningen på Camp de la Bota, har gett en ny impuls i allas hjärtan att kämpa för

samma sak som våra fem kamrater ha gett sitt liv för. Ja, även om det kommer att bli i tusental, som måste ge sina liv, så skall det fortsättas att kämpas: För friheten”.

I anslutning till ovanstående kan tilläggas att från CNT i Spanien senare meddelades att militärdomstolen i Barcelona i slutet av oktober samma år dömt följande antifascister till döden:

Pedro Gonzalez Fernandez, Jorge Oset Palacios och Josè Avelino Cortez Muniz. Samtidigt rapporterades att de troligen under den närmaste tiden kommer att skjutas på det ödesdigra fältet Camp de la Bota.

Samtidigt dömdes en antifascistisk kvinna, Elisa Li-fago, till fyra års tukthus.

Krigsdomstolarna fortsätter i oavbruten verksamhet

Året 1951 började med ett organisationsmeddelande från Barcelona att förberedelser påbörjats där för en ny stor process mot nedanstående medlemmar av CNT från Nedre Llobregat, i närheten av Barcelona:

Francisco Arago, Avenir Marcet, Luis Ruiz Costa, Manuel Andre, Christobal Castellvi, Felipe Langa, Fabian Villanueva, Julian Nuñez, Josè Asencio, Magin Sala, Manuel Ruiz, Santiago Ferragut, Joaquin Llopis Granell, Francisco Sanchez, Francisco Quesada, Antonio Vicente, Miguel Haro, Tomas Sanz, Saturnino Sanz, Ramon Muñoz, Pedro Cipres, Pedro Garcia, Juan Perez, Francisco Cañada, Joaquin Carmona, Avelino Rosell, Josè Ibañez.

De flesta av dessa antifascister hade suttit inspärrade sedan år 1947. Men nu, 1953, förbereds rättegången

mot dem. Utan dom hade de således hållits inspärrade i så många år.

Och i maj samma år meddelades från CNT i Spanien att militärdomstolen i Barcelona snart skall påbörja rättegången mot CNT-medlemmarna Pablo Borjas, Antonio Guerra Godoy, Diego Ponce Toledo, Rafael Alcantara Heredia, Domingo Pages, Francisco Gorri, Francisco Sener, Antonio Figueras och Jesus Boada. De tre sistnämnda skall dömas som rebeller, därför att de på sin tid lyckades fly ur landet. Anklagelsen motiverades med att de aktivt deltagit i strejken den 1 maj 1951. Beträffande ovan nämnda kamrater yrkar åklagaren ett straff på mellan 6 och 12 års fängelse.

Samtidigt meddelades från Madrid att man där snart skulle sätta igång en rättegång mot de kamrater, som man på sista tiden anhållit där, och bland vilka finns medlemmar av de federala organisationerna. Vidare omtalades att en åklagare inför en militärdomstol i Sevilla krävt dödsstraff mot flera personer tillhörande motståndsrörelsen.

Brutaliteten i fängelserna fortsätter

I fängelserna fortsätter fascisternas brutala behandling av fångarna. Misshandel hör till ordningen för dagen. I många fall nedskjutes fångar ”vid försök till flykt”, som den officiella termen lyder för att skylla från sig ansvaret för mordet. För att i någon mån illustrera fängelseförhållandena inför vi här nedan ett brev som antifascistiska fångar år 1953 utsmugglat från ett av Spaniens många fängelser. Brevet lyder:

”Vad är det som försiggår i fängelset San Miguel de los Reyes i Valencia? Aldrig och intill innevarande dag har det varit så svårt ställt för de antifascistiska fångarna där, de må nu vara syndikalister, anarkister, socialister, republikaner eller tillhöra andra organisationer och intagna som straffångar i detta fängelse.

De som olyckligtvis levt instängda i fängelser Franco inrättat och skött efter inbördeskrigets slut, påstår att man aldrig förr fått känna på en så förkvävande atmosfär, som den fängelsedirektören Eusebio Carrasco sett till att innesluta fångarna i. Visst levde man förr i konstant ångest när man visste att fångarnas antal reducerades genom exekutionsplutonerna, men beträffande fängelselivets mekaniska typ var det på den tiden ingenting att jämföra med vad den nuvarande fängelsedirektören har åstadkommit. Han var redan före kriget officer och chef och utmärkte sig då för sin våldsamma karaktär och lät sig drivas av sin inre sadistiska drift till alla möjliga slags orättvisor när det gällde fångarna. I början av den fascistiska upprepningen mot republiken var det denne bödel, som i Pamplona-fängelset aktivt deltog i ”las sacas”, dvs. när exekutionspatrullerna höll på att ”galla”, skjuta ner eller allmänt meja ner de anhängna antifascisterna, skulle detta ske så att den kunde tolkas som en ”laglig” förbrytelse. Denna ”lagliga” förbrytelse var så enkel och snabb som gärna tänkas kan. Det gick ju dåligt att ge denna människoslakt och detta lönnmördande ett sken av laglighet. På den tiden var denne bödel helt enkelt en människoslaktare, vars stora mål var att skaffa undan de bästa människorna bland antifascisterna, vilka pro-

vocerades på det grövsta, och vilket bildade anledning till deras avlivande.

Nu för tiden kan han inte fortsätta sitt gamla tidsfördriv. Han visar sig vara i samma sadistiska och grymma känslvärld som då, men han försöker nu att dölja sina perversa drag genom att beslöja dem med religiositet, vilket i och för sig sker i en anda som kommer en att tänka på Torquemada med hänsyn till dess uppenbara fanatism och orättfärdighet.

Generaldirektionen för fängelserna har beslutat att 60-åringar som utstår sitt fängelsestraff icke behöver göra kroppsliga dagsverken. Så var det även i fängelset San Miguel de los Reyes under den förre direktörens tid. Men när Eusebio Carrasco tillträdde som nybliven direktör för detta fängelse, befallde han gubbarna — män på 65 à 70 år — att de skulle tvätta och skura den stora sovsalen varje dag. Bland dessa män är det en del som är nästan oförmögna att utföra arbetet. De får linka och släpa sig fram på grund av sina kroppsliga skavanker.

När man ställer upp fångarna för utmarsch till gården eller in i sovrummen, eller när de om söndagar eller festdagar ska kommenderas till mässan, tvingar man de gamla, sjuka och orkeslösa gubbarna att marschera till militärmusik, som om det gällde unga, friska fångar.

När det gäller studieböcker eller rekreativlitteratur tillämpas i detta fängelse en trångbröstad och fruktansvärt obskurantistisk anda. I det fallet är fängelseprästen en ”värdig” medbroder till själva direktören, ty genom prästens censur kan inte en enda stråle av andligt ljus intränga i detta fängelse.

Förr var det tillåtet att få in böcker i fängelset, naturligtvis med undantag av sådana författare som Maranon, Unamuno, Pio Baroja, Stephan Zweig och liknande. Den nye direktören har däremot totalförbjudit alla böcker, t.o.m. sportpressens alster sådana som "Marca", som ändå är tillåten av centralstyrelsen för de spanska tukthusen. I sitt osläckliga hat mot kulturen och allt det som skulle betyda någon lättnad för fångarna, har direktören anbefallt borttagande av alla privata böcker, t.o.m. studiehandböcker och spanska lexikon och satt in dem i fängelsets bibliotek där de ligger begravda, ty ingen kan läsa dem där. Visserligen ska det vara tillåtet för fångarna att gå till biblioteket och läsa där, men då biblioteket är öppet endast under arbetstimmarna finns ju inga möjligheter för fångarna att utnyttja rättigheten. Av fångantalet måste 90 procent arbeta i verkstäderna för att förtjäna något och därmed förbättra sitt kosthåll, eftersom den vanliga maten de får är alldeles otillräcklig och av dålig beskaffenhet. Det är alltså en typisk jesuitisk förordning och den uppenbara och verkliga meningen från direktörens sida är blott den att han vill beröva fångarna deras eventuella tillfällen att studera något. Han har varit framgångsrik härvidlag, ty nu kan inte fången sköta sina egna intressen, utan blivit fullständigt beroende av direktörens nåd och "välvilja".

Inför ett sådant attentat mot kulturen och all anständighet väljer de flesta fångarna den utvägen att återvända erhållna böcker till sina familjer. Bland dem befinner sig en grupp franska fångar, som sänt alla sina böcker till franska konsuln i Valencia. Det fascistiska högdjuret Millan Astrays krigsrop: "Död åt intelli-

gensen!" ekar dystert innanför straffängelsets murar i San Miguel de los Reyes, ett verkligt centrum för lidande och orättvisa, som är så typiskt för Francos regim.

Man vill att fångarna ska förbli i okunnighet och bli alltmer brutaliserade. Man vill att de skall ge sig omoraliteten i våld. Så sker även. När de under fängelsevistelsen inte får odla sina intellektuella förståndsgåvor förslöas de till den grad att de blir alldeles okänsliga för t.o.m. sina egna olyckskamraters lidanden och vad de i och genom sig själva känt som ädelt och sant, ja, som en gång var deras eget ideal, för vilket de kämpat och som den fascistiska brutaliteten tagit till intäkt för deras fängslande — inför allt detta ger de upp. Utkomna ur fångelserna saknar de kraft att infoga sig i det samhälleliga livets fordringar. Det har för dem icke varit en lidandets skola till moralisk medkänsla utan i stället en begärelsernas avgrundshåla, där de fått lära sig att praktisera all slags rutenhet. UNESCO — som till hela den civiliserade världens skam har mottagit Franco-representater i sitt sköte, borde ta dessa exempel som uppbyggelseläsning och göra sig underrättad om hur Franco-Spanien försvarar kulturen.

I sammanhang med denna fråga förtjänar nämnas att en fånge, Ramon Arino Fuentes, medlem av republikanska vänstern, fick 45 dagars strängt fängelse i en fängelsehåla av följande anledning: Hans son i Madrid föreslog honom att han skulle köpa och sända honom några böcker. Fången svarade: "Jag skulle med största nöje acceptera ditt förslag, men det är meningslöst att du sänder mig böcker, ty i fängelset San Miguel de los Reyes är kulturen förbjuden". Då brevet var sänt med

vanlig post hamnade detsamma hos censuren och förste fångnekten lade beslag på brevet och sände det till direktören, vilken sin sadistiska vana trogen omedelbart anbefalldes att Fuentes skulle tilldelas skärpt straff i en speciell håla för detta ändamål”.

Så långt fängelsebrevet, ett talande och belysande dokument om det fascistiska systemet i Spanien. Ett dokument som är en inträngande maning till alla fria människor att samla sina krafter för opinion och aktion mot Francos fascistiska bödelssystem.

Ny terrorrättegång

Sjuttion syndikalister, därav två kvinnor och en monarkist ställdes fredagen den 5 februari 1954 inför militärdomstolen i Madrid. De åtalade hade anhållits i Madrid och Barcelona i slutet av år 1952 och i början av år 1953.

Den åtalade monarkisten, den 56-årige förre överstelöjtnanten i spanska armén, José Pardo, anklagades för att ha stått i kontakt med syndikalisterna och påstods ha äventyrat statens säkerhet.

Anklagelsepunkterna mot de häktade gick speciellt ut på förberedande av militärt uppror och bedrivande av illegal propaganda.

Domen föll samma dag. Samtliga fick fängelsestraff, även de två kvinnorna. Den ena, Benita Barcena, dömdes, enligt telegram till pressen, till två års fängelse, och den andra, Juana Iglesia, till ett år. Tre av de övriga syndikalisterna fick 15 års fängelse, fyra dömdes till 10 år, tre till 5 år och fyra till 4 år, medan en fick ett års fängelse.

Monarkisten som under inbördeskriget tjänstgjorde i general Francos generalstab med majors rang, dömdes till 6 år och 4 månaders fängelse för brott mot krigslagarna och olagligt vapeninnehav.

En vecka senare, den 12 februari, föll en ny dom i Madrid. Enligt ett Reuter-telegram dömdes då 11 spanska socialister, vilka åtalats för hemliga stämplingar mot regeringen.

Straffen hade varierande storlek, upp till 15 års fängelse.

En av de dömda, den gamle socialdemokratiska kämpan Tomas Centeno blev kort därefter mördad sedan han genomgått en ohygglig tortyr i fängelset i Madrid. Vad som hände efter mordet på Centeno när den mördades kropp överlämnades till de anhöriga, omnämnes i en artikel införd i de spanska socialdemokraternas exilorgan ”El Socialista, Toulouse”, den 12 mars 1953:

”Eftersom hans hustru var på sjukhus överlämnade de den mördades lik till en av hans bröder och till hans egen lilla son — bara barnet! Liket var märkt av tortyren, ledbrutet, med anklarna förstörda på det gräsligaste sätt genom inkquisitionens ”spanska stövlar”. Några dagar senare basunerade man ut för vem som ville höra på, och naturligtvis också så att hans egna barn skulle få veta det, att Tomas Centeno och även de andra torterade, var ena riktiga gangsters. Inte nog med att man mördade dem utan de skulle också få skammen kastad efter sina lik.” Tidningen tillägger: ”Denna skam, detta förtal som man slungade efter offren, orsakade kanske större indignation i det spanska temperamentet än tortyren och själva mordet”.

Men hans kamrater från samma rättegång, vilka ännu ej mördats, kommer att många år framåt att försmäktas i Francos fångelser om inte tyrannen störtas av det spanska folket.

Kampen fortsätter

Trots alla förföljelser, hårda fängelsedomar och dödsstraff fortsätter kampen mot fascismen i Spanien. Denna kamp kräver många offer. Trots allt böjer sig icke det spanska folket och dess illegalt uppbyggda organisationer. Kanske detta bäst framgår av nedanstående två illegalt tryckta upprop som CNT:s lokal-federation i Barcelona för någon tid sedan utsände:

”Franco — tyrann på lerfötter.

Franco suger blodet ur Spanien, säljer och ruinerar det. Han håller nu på att sätta Spanien i scen för det kommande kriget. Men Franco kommer inte att stanna för alltid. Franco är en tyrann på lerfötter.

Francosystemet härskar genom korrumpion och skräckvälde. Men det saknar stabilitet. Man märker väl, hur systemet håller på att spricka, splittras och ruttna ner.

Det aktiva motståndet, som pyr hos folket, kommer att påskynda regimens fall.

Trots Francos åtgärder att förtrycka folket, ökar motståndsrörelsen dag för dag.

CNT kan aldrig besegras, och det är denna organisation som står i skottgluggen. Dess kämpar kommer aldrig att ge sig i kampen.

Alla handens och hjärnans arbetare, alla spanjorer,

som förtjänar detta namn, måste fördubbla det aktiva och passiva motståndet.

Låt aldrig motståndet slappna mot Francosystemet, ty det är i dag den internationella fascismens bålverk.”

Och det andra, en appell till kvinnorna:

”Kvinnor! Franco betyder krig, slaveri och elände!

Ni kvinnor, har lidit mer än några andra av Franco-tyranniets följder. Ni är de största offren för regimens orättfärdighet, en regim som förvandlat Spanien till analfabaternas och de lungsiktigas land.

Det är ni som på nära håll känns vid resultaten av den fascistiska diktaturen. Och under denna tid har ni i ert eget kött och blod fått känns vid och uppleva alla dessa brott, förföljelser och rofferi.

Edra söner kommer att bli offer för Spaniens bödel, liksom edra fäder varit det. De skall offras liksom ni själva offerats.

Kvinnor! Franco är detsamma som eländet. Franco betyder krig. Franco är Döden själv.

Slås intill döden mot honom och hans anhang. CNT inbjuder er att ställa er bakom vår aktion mot Franco.”

Demokratiernas förräderi mot Spaniens folk

När andra världskriget var slut och Hitlers och Mussolinis härar hade krossats hyste det spanska folket den bestämda uppfattningen att Francos fascistiska system även skulle förintas. Spanjorerna kunde inte ett ögonblick tro att de demokratiska västmakterna skulle nöja sig med att endast krossa Hitlers och Mussolinis reaktionära maktpolitik. De skulle säkerligen även se till

att fascismen i Spanien likviderades. Dessa makter hade även haft möjlighet därtill om de så velat.

I detta sammanhang hänvisade det spanska folket till den s.k. Atlantdeklarationen, vilken på sin tid antogs som riktlinje för den kommande fredspolitik, och särskilt till punkterna 3 och 6 i denna deklaration i vilka sägs:

3. De respekterar alla folks rätt att välja den form av styrelse, under vilken de önskar leva; och de vill upprätta oinskränkt rätt till självstyrelse för dem som med våld blivit berövade dessa.
6. Efter tillintetgörelsen av det nazistiska tyranniet, hoppas de kunna upprätta en fred, vilken kan skänka alla nationer möjlighet att leva i säkerhet inom sina egna gränser, och tillförsäkra alla människor i alla länder möjlighet att leva sitt liv i frihet utan fruktan och brist.

Vid andra världskrigets slut var tiden inne att förverkliga denna riktlinje och det spanska folket hoppades därpå. Det gav även uttryck för denna förhoppning. Det framgick speciellt av en rapport från CNT till I A A:s sekretariat efter krigets slut och vari framhålls att "vid fredsslutet anordnade organisationerna strejkaktioner samt demonstrationer framför de allierade konsulatet för att visa dem vår sympati på grund av nazismens krossande."

Men det befanns endast vara lösa förhoppningar. De infriades ej av segermakterna och Franco fick sitta i orubbat bo trots att han under kriget varit en trogen lakej åt Hitler och Mussolini.

Den 9 februari 1946 förklarade de Förenade Nationernas — FN — generalförsamling, att den var "över-

tygad om att general Francos regering, tillsatt med våld och med hjälp av axelmakterna, icke representerar spanska folket." Samtidigt uttalade samma generalförsamling sig för att de till FN anslutna staterna skulle tillbakadraga ambassadörer och ministrar från Spaniens huvudstad. Däremot skulle i övrigt ambassad- och legationspersonalen stanna kvar i Madrid sedan de diplomatiska cheferna hemkallats. De skulle fortfarande stå till Francos förfogande.

Denna inställning frångicks dock, och på FN:s generalförsamlings sammanträde i slutet av år 1950 beslöts att rekommendera staterna att åter upptaga fullständiga diplomatiska förbindelser med Francospanien. Generalförsamlingen återkallade likaledes rekommendationen om avskärande av Spanien från medlemskap i internationella organ, upprättade eller i förbindelse med FN.

Detta sitt beslut fattade FN:s generalförsamling endast några timmar efter det att samma församling antagit den s.k. Achersonplanen, vilkens punkt 5 förklarar: "Freden upprätthålles genom att alla nationer respekterar de fundamentala fri- och rättigheterna, och på deras strävan för ekonomisk och social välfärd i alla länder."

År 1952 beviljades Franco-Spanien inträde i "Unesco", ett av FN upprättat internationellt organ. Unesco har bland annat till uppgift, enligt dess fastslagna grundsatser, att "bidra till upprätthållande av fred och säkerhet genom att främja samarbete mellan nationerna på undervisningens, upplysningens, vetenskapens och kulturens områden i syfte att uppamma världsomfattande respekt för rätt och ordning och för

upprätthållande av ett lagstyrt samhälle samt av de mänskliga rättigheterna och av grundläggande frihetsprinciper.”

Ett medlemskap i ”Unesco” borde helt naturligt följas av att respektive länder i sin inre politik följde denna internationella organisations riktlinjer och sökte förverkliga dess strävanden, men att så icke är förhållandet beträffande Spanien ges det dagliga belägg för. Terrorn och blodsväldet har icke avstannat i och med inträdet i ”Unesco”. Det fascistiska förtrycket pågår med oförminskad kraft.

Franco-Spanien och Förenta Staterna har sedermera gemensamt träffat en överenskommelse av omfattande ekonomisk och militär karaktär. Vänskapen med Franco har köpts med amerikanska dollar och har därmed Förenta Staterna ytterligare stärkt Francos ställning.

Franco-Spanien har således nu blivit en användbar bricka i stormaktspolitiken. Men inte nog med det, ty allt talar för att de stora demokratiska staterna och dess härskande klass inte vill ha någon brytning med Franco och hans blodsregim. De ser i honom en garanti mot det spanska folkets strävanden att genomföra frihet och ekonomisk rättvisa. Att genomföra detta är farligt för den kapitalistiska utsugningen. Det utländska investeringskapitalet är stort och måste skyddas. Kapitalismens möjligheter till profit måste bevaras. Då hellre Franco än frihet och ekonomisk rättvisa. Kapitalismen har inte glömt de spanska arbetarnas storstilade arbete för omdanandet av samhället i socialistisk riktning. Kapitalismen anser sig ha anledning att förhindra ett nytt försök i denna riktning.

Där har vi situationens innersta kärna som världens arbetare måste beakta när de tar under övervägande vad som bör göras för att hjälpa Spaniens hjältemodigt kämpande folk.

Blodsväldet i Spanien måste krossas

I det soliga Spanien med dess frihetsälskande folk triumferar i dag det fascistiska blodsväldet. Under oerhörda påfrestningar och offer sätter de syndikalistiska militanterna och andra kampkrafter in verkningsfulla attacker för att krossa detta välde. För många framstår livet i detta fascistiska helvete som meningslöst men de misströstar icke om seger för folket. Med en heroisk orubblighet sluter de leden samman och under inbördes solidaritet bär de varandras bördor och jämnar vägen för friheten. Helt nyss kom en yttring från de underjordiska krafterna i Spanien där de omtalar som ett karaktäristiskt faktum att caudillon trots att det gamla stridsäpplet Gibraltar kvarstår med England, likväl nu sluter handelsavtal med detta land.

De säger att regimen dukar under, för långsamt för frihetsälskande människor, men absolut säkert. De illegala CNT-kämparna fördubblar sina slag och kampen mot den grymme despoten och hans förtryckarapparat pågår oavbrutet. Nya kampkrafter sluter upp förklarar de och de underjordiska tidningarna sprids till allmänheten, från människa till människa mitt för näsan på den falangistiska polisen som rasar men ingenting kan göra.

Vi har icke förlorat slaget förklarar dessa härtagna människor och de förklarar att frihetens slag aldrig för-

loras. Det är tyrannerna som går under, ty inget folk kan leva under dem. Diktaturen regerar genom död, terror, elände och korrumpion. Den söker döda fysiskt och moraliskt, moraliskt genom att i inkvisitorisk anda ropa: *Död åt intelligensen!* Men hur förhoppningsfullt ser icke det spanska folket trots allt mot framtiden!

— Vi är välrustade för långa marscher och djärva uppstigningar på höga bergstoppar; vi siktar till vida horisonter, mot nya, gränslösa mål där solen inte går ner, där rika källor finns och den rena luften kan andas in med fulla lungor! Härliga spanska folk!

Men hur kan världssamvetet sluta sina öron och vägra lyssna på det spanska folkets rop på bistånd? Detta folk, som lever under så ohyggliga förhållanden — skall det inte vara värdigt stöd från alla fria människor, de enskilda, grupperna, de mäktiga sammanlutningarna, ja, stöd från kulturens högborgar och stöd av dem som gör anspråk på att kämpa för framåtskridandet? Det spanska fascistiska bödelväldet måste bringas att upphöra och världen måste stå det spanska folket bi när det självt dokumenterar en så brinnande önskan att få leva i fred och frihet både i sitt eget vackra land och med omvärlden.